

WESTMÄRK

Letnik XXIV.

Celovec, petek, 4. julij 1969

Štev. 26 (1410)

PRESENEČENJE MEDNARODNEGA POMENA:

Nixon bo obiskal Romunijo

Živahni komentarji v svetovnem tisku

Kot eno največjih presenečenj v mednarodnem življenju zadnjih let ocenjujejo v političnih krogih vest, da bo ameriški predsednik Richard Nixon v začetku meseca avgusta obiskal Romunijo. Saj v tem tudi ne gre le za kakšen običajni obisk, kot se jih vsako leto zvrsti razmeroma veliko številu, marveč za nič več in nič manj kot za prvi obisk šefa vodilne sile tako imenovanega kapitalističnega sveta v eni izmed socialističnih dežel. In še to: pot v socialistični del sveta Nixona ne bo vodila najprej v Sovjetsko zvezo, kot bi bilo pričakovati, marveč ravno v Romunijo, torej tisto članico varšavskega sporazuma, ki je v zadnjem času pokazala veliko mero samostojnosti tako v okviru pakta kot tudi izven njega.

Torej je povsem razumljivo, da dobiva napovedani obisk predsednika Nixona — zlasti še spričo sedanjih gibanj in teženj v vzhodni Evropi — nedvomno dimenzije zelo pomembnega mednarodnega dogodka. To toliko bolj, ker je treba pri tem računati tudi z reakcijo Sovjetske zveze. Znano je, da so se prejšnji ameriški predsedniki Eisenhower, Kennedy in tudi Johnson svoječasno zama trudili, da bi prekoračili mejo med Vzhodom in Zahodom; vedno so bili vmes dogodki, ki so to preprečili — bodisi pripeljaljaj okoli ameriškega vohunškega letala U-2, bodisi atentat na predsednika Kennedyja, predvsem pa seveda vietnamska vojna. Zdaj pa izgleda, da bo imel Nixon to zadoveno več sreče.

Opazovalci v Washingtonu ocenjujejo obisk Nixona v Romuniji kot uvod v obiskovanje še drugih držav vzhodne Evrope. Čeprav ne skrivajo presenečenja, opozarjajo, da gre Nixon praznoprav po poti, ki jo je pred njim trasiral že stari francoski predsednik Charles de Gaulle, ko je lani obiskal Romunijo. Hkrati tudi omenjajo, da lahko Bukarešta odpre Nixonu pot v Moskvo. Ne izključujejo namreč možnosti, da je obisk v romunskem glavnem mestu priprava za pogovore z Moskvo, kjer naj bi govorili o omejevanju oborožitve.

Ravno zato pa se v ameriških krogih očitno le ne morejo povsem znebiti skrbi, kakšen bo odgovor Sovjetske zveze. Zelo so pohiteli z zagotovilom, da je Nixonov obisk v Romuniji v skladu s politiko nove ameriške uprave, da bi vzpostavila prijateljsko sodelovanje z vsemi deželami vzhodne Evrope, ki to želijo. Pri tem niso neposredno odgovorili na vprašanje, ali je bila Moskva naprej obveščena o tem obisku, marveč so samo pristavili, da se Washington „ni dolžan dogovarjati s Sovjetsko zvezo pred nekim obiskom v suvereni državi“. In še posebej so poudarili, da Nixonov obisk v Romuniji ni „nikakršen protisovjetski akt“, ampak je predsednik romunskega državnega sveta Nicolae Ceausescu uradno povabil Nixona na obisk v Romunijo že takrat, ko je romunski veleposlanik v Ameriki obiskal novega predsednika kmalu po prevzemu njegovih dolžnosti.

Prav tako zanimivo pa je tudi vprašanje, kako bo Sovjetska zveza reagirala napram Romuniji. Vsekakor je bila Moskva postavljena pred dejstvo, da ena izmed članic varšavskega sporazuma oziroma sploh ena izmed socialističnih dežel mimo Sovjetske zveze kot vodilne sile tega dela sveta najde pot in možnosti za neposreden dialog z

oziru porajajo nove kvalitete, izgleda, da se možnosti za dialog med Vzhodom in Zahodom začinjajo širiti.

Kakor se je svoječasno morala Amerika sprijazniti s tem, da je začel de Gaulle iskati svojo lastno pot na Vzhod, tako bo morala zdaj verjetno tudi Sovjetska zveza zveti na znanje, da danes ni več možno vztrajati pri togih oblikah blokovske politike. V Washingtonu vsekakor že zdaj napovedujejo, da Nixonov obisk v Romuniji ne izključuje možnosti podobnih sestankov z voditelji tudi drugih socialističnih držav. Predstavniki Bele hiše je tako možnost omenil sicer za prihodnje mesece, toda pojavila so se že ugibanja, da bi utegnil predsednik Nixon celo že na svojem napovedanem potovanju obiskati še kako drugo socialistično deželo. Mnogi opazovalci v tej zvezi še posebej omenjajo Jugoslavijo.

Obisk predsednika Nixona v Romuniji bo — kakor je povedal predstavnik Bele hiše — sledil na koncu Nixonovega potovanja po deželah jugovzhodne Azije. Ameriko bo Nixon zapustil 23. julija, naslednjega dne bo na Pacifiku z ladje „Hornet“ prisostvoval pristanku vesoljske ladje „Apollo 11“, ki se bo takrat vračala s prvega pristanka na Luni, nato pa bo odpoval na Filipine, v Indonezijo, Tajsko, Indijo in Pakistan, medtem ko bo v prvih dneh avgusta prispel v Evropo — v Romunijo. Medtem ko bo v jugovzhodni Aziji razpravljaval o „dolgoročnih problemih, ki zadevajo varnost in trajen mir na tem področju“, bo Nixon v Romuniji „izmenjal mnenja o razvoju svetovnega položaja“.

Nagrade 4. julij

Ob letošnjem dnevu borca, ki ga obhajajo danes po vsej Jugoslaviji, so prvič podelili tudi nagrade „4. julij“, ki jih je ustanovil zvezni odbor Zveze združenj borcev Jugoslavije in ki jih bodo odslej podeljevali vsako leto osebnostim, katerih ustvarjalnost je pomembna za razvijanje tradicionalnih revolucionarnih tradicij narodnoosvobodilne borbe, in sicer na področju književnosti, arhitekture, kiparstva, slikarstva, glasbe, filma, zgodovine, publicistike in medicinske rehabilitacije.

Iz Slovenije so med letošnjimi odlikovanci pesnik Vladimir Pavšič - Matej Bor, slikar France Mihelič, filmski režiser France Stiglic ter Partizanski invalidski pevski zbor iz Ljubljane.

Kitajska prižiga zeleno luč...

Za sleherno državo in še zlasti za vsako socialistično deželo so izredno pomembne etične in moralne vrednote tistih osebnosti, ki so na vodilnih političnih položajih. Da ti dejavniki tudi v kitajski partiji niso nepomembni, pričajo stališča nekaterih delegatov na letošnjem 9. kongresu KP Kitajske, ki so obsodili smoter in metode kulturne revolucije in zahtevali, da se partijsko vodstvo v prihodnje odpove zlorabi svoje oblasti. Kongres je torej prižgal zeleno luč za bolj človeške in odgovornejše metode prihodnjih družbenih akcij in odnosov v partiji in družbi. Za sodobni socializem v svetu je to prav gotovo spodbuden in pomemben napredek.

Dobri poznavalci kitajske revolucije in bližnje preteklosti ne morejo Mao Ce Tungu očitali nečloveškega odnosa do sodelavcev in političnih nasprotnikov. Znano je, s kolikšno tenkočutnostjo in prizadetostjo je vedno reševal razne politične in osebne spore na političnem vrhu. Šele po neuspehu kitajskih komun in primitivne industrializacije je izgubil dragoceno človeško in državniško lastnost — samokritičnost in priznavanje svojih napak. Kljub temu pa ni izgubil še ene človeške vrednosti — humanosti.

Ko so se leta 1958 zaradi gospodarskega zastoja in perečih družbenih problemov začeli prikriži spori na partijskem vrhu, je Mao Ce Tungu uspelo obdržati strpen in tovariški odnos do svojih nasprotnikov. Le-teh ni pošiljal v „ka-

zenska taborišča“, ni izvajal policijskega nasilja nad njimi in ni fizično uničeval najbolj dragocenega kapitala — ljudi. To je njegova velika zgodovinska zasluga in v tem se kitajski socializem kljub nekaterim zablodam bistveno razlikuje od večine vzhodnoevropskih socialističnih dežel. In to je eden izmed dejavnikov, ki je Mao Ce Tunga povzdignil v oči kitajskega ljudstva na skoraj fantastično visoko stopnjo ugleda in prestiža.

Avgusta leta 1966 je Mao Ce Tung mobiliziral kitajsko mladino, jo nazval rdeča garda in z njo začel „veliko proletarsko kulturno revolucijo“. Ne bi mogli trditi, da bi bila zares proletarska, saj je bila dejansko v nasprotju z interesi delavskega razreda. Prav gotovo pa drži, da je bila ta revolucija v bistvu zelo nekulturna in v sodobni kitajski zgodovini nedvomno najbolj grob primer nečloveških političnih metod in akcij. V tem je osnovni vzrok, da so nekateri delegati na 9. kongresu KP Kitajske tako ali drugače obsodili kulturno revolucijo in njene nosilce ter opozorili, da prihodnji rodovi ne bodo razumeli in sprejeli takšnih dejanj.

Čeprav je Lin Piao v svojem referatu povzdigoval Mao Ce Tunga, je bilo pozneje jasno, da marsikateri delegat nima takega mnenja. V kitajski zgodovini in družbi je bila kulturno vedno ena najpomembnejših prvin nacionalne samobitnosti, a rdečegardisti so brezobzirno uničevali dragocene kulturne stvaritve.

ÖVP in SPÖ dosegli kompromis

● „Hladna vojna“ okoli podržavljene industrije, o kateri smo poročali že v zadnji številki našega lista, je bila — vsaj začasno — končana s kompromisnim sporazumom, ki sta ga tako rekoč v zadnjem trenutku sklenili obe veliki stranki. V koliko bo ta kompromis imel vpliva na dokončno rešitev tega vprašanja, bo seveda pokazal šele nadaljnji razvoj. Vsekakor pa si je ÖVP v zadnjem trenutku premislila uresničiti svojo napoved, da bo v parlamentu sama izglasovala reformo predmetnega zakona. Raje je pristala na to, da se bodo v prihodnjih tednih in mesecih še nadaljevala pogajanja s socialisti ter bo do odločitve prišlo šele jeseni, namreč v drugi polovici oktobra.

● Načelno je prišlo medtem tudi do sporazuma glede skrajšanja delovnega tedna. V paritetni komisiji zastopani predstavniki delodajalcev in delojemalcev so se namreč sporazumeli o sklenitvi posebne pogodbe o skrajšanju delovnega časa, po kateri naj bi se delovni teden s 1. januarjem 1970 skrčil na 43 ur, s 1. januarjem 1972 na 42 ur in s 1. januarjem 1975 končno na 40 ur, kakor je to predvidevalo tudi ljudsko glasovanje, ki je bilo pred tedni izvedeno na pobudo socialistov. O podrobnih vprašanjih se bodo pogajanja še nadaljevala do konca septembra, potem pa naj bi s podpisom pogodbe dosegli tudi ustrezno zakonito ureditev tega problema.

ZAHODNOBERLINSKI ŽUPAN POZIVA:

Nemčija naj upošteva stvarnost

Župan zahodnega Berlina Klaus Schütz, ki je bil pred nedavnim na obisku na Poljskem, se je v članku, ki ga je objavil tednik „Die Zeit“, zavzel za precej bolj stvarno politiko, kot jo zastopajo mnogi drugi zahodnonemški predstavniki. Zavzel se je namreč za to, da bi morala Zahodna Nemčija upoštevati stvarnost pri urejanju odnosov s Poljsko, kajti „Nemci ne morejo začeti nikjer drugje kakor od sedanjosti“.

Ko pojasnjuje, zakaj Poljska zahteva, da bi njene zahodne meje priznala tudi Zahodna Nemčija, ko je že Vzhodna Nemčija priznala dokončnost teh meja, župan Schütz ugotavlja, da „Poljaki želijo jamstva od vseh Nemcev in ne samo od tretjine, ker so doživeli vojno in barbarstvo vsega nemškega rajha in ne samo tistega dela, ki je zdaj Nemška demokratična republika“.

Schütz v svojem članku opozarja, da so sanje o vrnitvi ozemlja vzhodno od Odre in Nise neuresničljive, zato v ljudeh, ki so nekoč živeli v teh krajih, ne bi smeli buditi lažnih upov o vrnitvi tega ozemlja. Prav tako Schütz tudi ne verjame, da bi lahko v bližnji prihodnosti podpisali mirovno pogodbo, marveč je po njegovem mnenju mirovna pogodba v klasičnem pomenu danes — leta 1969 — „preživela in dejansko nezanimiva“. Torej „je treba začeti pri tistem, kar je, če hočemo doseči mir v Evropi“.

Zaradi tega stališča je bil župan Schütz deležen ostrih napadov s strani krščanskih demokratov in še posebej iz vrst begunskih organizacij, kjer že vsa leta po vojni vedrijo najbolj zagrizeni pristaši nemškega revanšizma.

S tem naj bi, po Mao Ce Tungovem mnenju, odstranili buržoazno preteklost kitajskega naroda in zgradili socialistično kulturo. Pozneje se je pokazalo, kako bedna je ta nova kultura: rdečegardisti so prihajali v tovarne in zaustavljali proizvodnjo, ovirali že tako skromen železniški promet, prirejali velike mitinge in sramotili Mao Ce Tungove nasprotnike itd. V južnih in zahodnih predelih Kitajske je prihajalo do krvavih spopadov med rdečegardisti in delavci ter pripadniki armade.

To je bila prva sodobna tragedija kitajskega ljudstva in Mao Ce Tung je napravil grobe politične napake, ki jih bodo lahko točno in objektivno ocenili šele zgodovinarji. Moskovski radio je pred tedni poročal, da je bilo v kulturni revoluciji okrog 400.000 žrtev, vendar je po mnenju tujih dopisnikov v Pekingu ta ocena pretirana.

Če pa ocenjujemo sedanjo kitajsko družbeno stvarnost po stopnji demokratičnega ozračja na 9. kongresu in izredno strpnost do kritikov, potem verjetno drži ugotovitev, da je kitajsko partijsko vodstvo doseglo bistveno kvalitativni premik naprej. Ni rečeno, da bo kitajska partijska politika kar čez noč postala bistveno drugačna, kot je bila doslej, prav gotovo pa je bil na tem kongresu sprožen proces, ki se bo razvijal naprej. Jutrišnje Kitajske ne bodo več pretresale kulturne revolucije, in tudi to je nekaj.

Slovenija se razvija v privlačno turistično področje

POŠIROKEM SVETU

Minulo soboto je bila v re-
prezentančni villi „Bled“ na
Bledu tiskovna konferenca o
slovenskem turizmu, ki sta jo
za zastopnike koroškega tisa-
ka in radia sklicala predsed-
nik komiteja za turizem član
izvršnega sveta Slovenije ing.
Franc Razdevšek in re-
publiški sekretar za informa-
cije Boštjan Barborič. Tiskovna konferenca je bila
sklicana z namenom, da se-
vilni novinarji s Koroške ter
zastopniki slovenskega tiska,
radia in televizije, poleg njih
pa tudi avstrijski generalni
konzul v Ljubljani dr. Hein-
rich Riesenfeld in generalni
konzul Jugoslavije v Celovcu
mivo turistično področje.
ing. Karmelo Budihna.

Mimo splošnega informativnega materia-
la o turizmu v Sloveniji, ki je bil izročeno ko-
roškimi novinarjem, je ing. Razdevšek, ki je
vodil tiskovno konferenco, še posebej na-
kazal možnosti za razvoj turizma v Sloveniji,
ki jih nudijo pestri prirodni činitelji od Alp
preko kraškega sveta do slovenske obale,
zdravilni mineralni in termalni vrelci ter kul-
turno zgodovinski spomeniki. Ti činitelji omo-
gočajo Sloveniji turistično izgradnjo ne le
slovenske obale, temveč tudi celinskega de-
la Slovenije. Danes Slovenija pospešeno
razvija izgradnjo večjih celinskih turističnih
centrov kot so Kranjska gora, Bled, Bohinj,
Bohinjska Bistrica, Bovec ter mariborsko in
ribniško Pohorje z vsemi objekti, ki bodo
omogočili razvijanje poletnega in zimskega
turizma.

Na razvoj turizma v Sloveniji — je ugotov-
vil ing. Razdevšek — ugodno vpliva spo-
razum o ukinitvi viz med Jugoslavijo in do-
slej 27 državami, ter možnost, da tudi turis-
ti iz dežel, s katerimi sporazum še ni skle-
njen, dobijo vizo brez posebnih formalnosti
na meji ob vstopu v Jugoslavijo. Še večjo
olajšavo in sprostitve v tujem prometu pa
bi predstavljala možnost potovanja preko
meje z navadno osebno izkaznico, kar je
predmet razmatranja tako v Avstriji kot tudi
v Jugoslaviji.

V informativnem delu tiskovne konference
so izvajanja ing. Razdevška dopolnili še taj-
nica odbora za tujski promet pri gospodar-
ski zbornici Nada Fuchs, pomočnik republi-
škega sekretarja za gospodarstvo Rado Lipi-
čar, predsednik občinske skupščine Radov-
ljica Stanko Kajdiž in ravnatelj Moderne ga-
lerije Zoran Kržišnik.

Nada Fuchs je ugotovila, da se Slovenija
že nekaj let prizadeva, da bi vzdržala raven
cen in tako stimulatивно vplivala na dotok
tujih turistov. Primerjava cen v zadnjih letih
dokazuje, da so cene nekoliko narasle le v
objekti, ki so izboljšali kvaliteto gostinskih
storitev. Politika stabilnosti cen prihaja do
izraza prav letos, saj so gostinske organi-
zacije postavile za glavno sezono iste cene
kot leta 1968, za pred- in posezono pa celo
nižje od lanskih.

V primerjavi z Avstrijo in Italijo se je
Slovenija nekoliko pozno vključila v turiz-
em — je povedal pomočnik republiškega
sekretarja za gospodarstvo Rado Lipičar —

zato stojijo merodajni forumi pred temvečji-
mi nalogami, da nadoknadijo zamujeno.
Najprej je bilo treba opraviti druge narod-
no bolj važne investicije, danes pa se Slove-
nija nahaja sredi investicijskega pohoda tu-
rizma. Investicijske banke in federacija vlag-
gajo ogromna sredstva v izgradnjo objek-
tov za tujski inozemski promet. Po napove-
dih Draga Lipičarja je v prihodnjih letih ra-
čunati z večjim dotokom zasebnega kapitala
v manjše penzije in specialne gostinske
obrate. Pričakovati pa je tudi, da se bo po
zgledu iz Avstrije v bodoče močnejše raz-
vijal tudi kmečki turizem.

Predsednik občinske skupščine Stanko
Kajdiž je obrazložil načrte za razvoj turizma
na območju Kroke, Radovljice, Lesc, vključ-
no Bleda in Bohinja. Poudaril je, da ima to
turistično območje velike možnosti ne samo
za razvoj poletnega, temveč tudi zimskega
turizma. Po perspektivnem načrtu bodo do
leta 2000 samo na tem območju zgrajene

kapacitete s 33.000 do 35.000 posteljami.
Program za izgradnjo blejskega turističnega
centra predvideva v bližini jezera izgradnjo
le zahtevnejšega turizma. Že obstoječi ur-
banistični načrt prepoveduje gradnjo objek-
tov ob obali jezera; obala mora ostati
prosta za svoboden dostop obiskovalcev.
Kot največjo turistično investicijo na Gorenj-
skem je imenoval Stanko Kajdiž triglavske
žičnice, katerih izgradnja bo močno vplivala
na povečanje števila gostov na tem turistič-
nem območju. Zaenkrat pa še obstojajo te-
žave z ureditvijo primernih dostopnih poti.
Brez urejenega cestnega omrežja ni turizma,
je ob koncu ugotovil župan radovljiške ob-
čine ter naglasil potrebo po izgradnji go-
renjske magistrale s povezavo skozi predor
pod Karavankami na avstrijsko cestno
omrežje ter po izgradnji gorskih cest.

Na koncu tiskovne konference je še direk-
tor Moderne galerije Zoran Kržišnik seznanil
novinarje z načrti za vilo Bled, ki ima vse
pogoje, da postane center sodobne likovne
umetnosti.

Po tiskovni konferenci so si novinarji v
prostorih vile Bled ogledali likovno razstavo
grupe 69, nato pa še novi luksuzni Golf
hotel, ki sodi med najlepše in najkonfort-
nejše hotele v Jugoslaviji in ki v pogledu
na notranjo ureditev in kvaliteto gostinskih
storitev lahko zadovolji tudi najzahtevnejše
turiste.

Živahno povpraševanje za lesom

Po letih stagnacije je postalo povpraševanje za lesom spet živahnejše. To kaže tako razvoj
na trgu z rezanim lesom kot razvoj na trgu s papirjem in celulozo. Izvoz rezanega lesa je bil
letos v prvih petih mesecih za 20 odstotkov višji kot v istem času minulega leta, medtem ko je
izvoz papirja v prvem četrtletju presegel obseg lanskega prvega četrtletja za 17 odstotkov, iz-
voz celuloze pa za 10 odstotkov.

Do konca maja je bilo iz naše države izvoženih 1.421.683 kubičnih metrov rezanega lesa
iglavcev. Porast izvoza za 20 odstotkov kaže, da poživitev na mednarodnem trgu z lesom, ki jo
je bilo po letih stagnacije mogoče opaziti lansko pomlad, traja naprej. Zato je pričakovati, da
se bodo zboljšale tudi cene hlodovine, kajti obseg izvoza rezanega lesa, pa tudi stavbenega in
jamskega lesa konstantno narašča iz meseca v mesec, medtem pa je prišlo do požitve tudi
na mednarodnem trgu s papirjem.

Avstrijska industrija papirja in celuloze navaja v svojem poročilu za letošnje prvo četrt-
letje, da je proizvodnja papirja lahko povečala za 9 odstotkov na 200.000 ton, proizvodnja
celuloze za 5,4 odstotka na 165.000 ton, proizvodnja lepenke pa celo za 15,7 odstotka na 29
tisoč ton. Še bolj kot svojo proizvodnjo je lahko povečala svoj izvoz: v primerjavi s prvim če-
trtletjem 1968 je izvoz papirja povečala za 17 odstotkov na 105.500 ton. To pomeni, da je v
tem času izvozila več kot polovico proizvedenega papirja.

Posebno močno se je letos povečal izvoz časopisnega papirja ter brezlesnega pisarniškega
in tiskarskega papirja; bil je za dobrih 45 odstotkov višji kot lani. Za 10 odstotkov je pora-
sel izvoz celuloze, ki je predstavljal eno petino njene proizvodnje. Proti vsakemu pričakova-
nju močno je narasel izvoz lepenke, namreč za 40 odstotkov na eno tretjino njene proizvodnje.

Razvoj na mednarodnem trgu z lesom ter papirjem in celulozo je ugodno vplival tudi na
avstrijsko zunanjo trgovino. Pripomogel je, da je trgovinska bilanca Avstrije po prvih petih
mesecih znatno ugodnejša, kot je bila pred letom dni. Letos je bilo iz naše države izvoženega
blaga v vrednosti 23,6 milijarde šilingov, kar je za 17 odstotkov več kot lani. Temu nasproti
je v isti primerjavi letošnji uvoz v vrednosti 28,8 milijarde šilingov le za 8 odstotkov višji od
lanskega. Vsled tega je bila pasiva trgovinske bilance koncem maja za 20 odstotkov manjša kot
pred letom dni. (bl)

Čedalje več gospodarskih stikov med Vzhodno in Zahodno Evropo

Iz letnega poročila sekretaria-
ta Evropske gospodarske komi-
sije pri Združenih narodih (ECE),
ki ma svoj sedež v Ženevi, iz-
haja, da se v zadnjem času trgo-
vinski in sploh gospodarski pro-
met med Vzhodno in Zahodno
Evropo čedalje bolj krepi. To
dokazuje tudi naraščajoče šte-
vilo raznih gospodarskih spora-
zumov med zahodnimi in vzhod-
nimi državami, ki so podlaga za
čedalje bolj živahne medseboj-
ne gospodarske stike. Več teh
držav je sklenilo tudi dolgoročne
trgovinske pogodbe, ki pred-
videvajo postopno odpravljanje
količinskih omejitev v medseboj-
ni blagovni menjavi.

Tako je Švedska že pred le-
tom dni odpravila vse omejitve
za izvoz v vzhodnoevropske dr-
žave, razen v Vzhodno Nemčijo.
Izvozna dovoljenja sedaj zahteva
le še za dobave orožja in
ladij vzhodnim državam. Prav
tako je Finska že lani ukinita vse
carine za proizvode izven ag-
rarnega sektorja, ki se uvažajo
iz Sovjetske zveze. Tudi z Bol-
garijo je Finska sklenila dolgo-

ročno trgovinsko pogodbo za
razdobje petih let, prav tako pa
tudi z Madžarsko. V obeh po-
godbah so obsežne tudi poseb-
ne klavzule o industrijskem,
znanstvenem in tehničnem sode-
lovanju med državami pogod-
benicami.

Tudi Avstrija je lani sklenila
s Sovjetsko zvezo, Bolgarijo in
Romunijo sporazume v znanstvenem,
tehničnem in gospodarskem
sodelovanju. Že pred tem
pa je Avstrija podobne spora-
zume sklenila z Madžarsko in
Poljsko. Na podlagi lani skle-
njenega posebnega sporazuma
med Avstrijo in Sovjetsko zvezo
je slednja že v septembru 1968
začela dobavljati Avstriji ze-
meljski plin. Te dobave bodo
trajale vse do leta 1990. Avstri-
ja pa bo kot vračilo dobavila
Sovjetski zvezi skupaj 520.000
ton jeklenih cevi.

Tudi države Beneluxa so pod-
pisale s Češkoslovaško, Poljsko
in Romunijo, Danska pa z Bol-
garijo, Poljsko in Romunijo spora-
zume o gospodarskem, znan-

stvenem in tehnič. sodelovanju.

Podobne tovrstne sporazume
ima tudi Francija z vsemi drža-
vami članicami Sveta za med-
sebojno gospodarsko pomoč
(SEV), razen z Vzhodno Nemčijo.
V začetku tega leta je me-
šana francosko-sovjetska komisi-
ja sklenila, da bo Francija do-
bavila Sovjetski zvezi celotno
opremo za sovjetsko celulozno
industrijo. To opremo bo Sovjet-
ska zveza Franciji odplačala z
dobavami celuloze. Poleg tega
bo Francija oskrbovala Sovjet-
sko zvezo z opremo za plinsko
industrijo. Prav tako sta obe dr-
žavi sklenili še posebne spora-
zume o razširitvi medsebojne tr-
govine s potrošnimi dobrinami.

Tudi sodelovanje med gospo-
darskimi organizacijami in pod-
jetji Vzhodne in Zahodne Evro-
pe je v letu 1968 nadalje napre-
dovalo. Tako ima sedaj 18 ita-
lijanskih firm neposredne spora-
zume s sovjetskimi gospodarski-
mi organizacijami o tehničnem
sodelovanju. Nadalje sta Češko-
slovaška in Jugoslavija, ki ni

članica SEV, sklenili ustanoviti
poseben bančni konzorcij za fi-
nansiranje dolgoročnih industrij-
skih in drugih gospodarskih pro-
jektov.

Zlasti se je lani Madžarska
močno prizadevala za dosego
tesnejšega sodelovanja z zahod-
noevropskimi firmami, kot npr. s
konzerni MAN, Renault, Berliet,
Ericsson, Findus, Rheinstahl in
Volkswagen. Madžarski minister
za zunanjo trgovino je v tej zve-
zi izjavil, da se zlasti sodelova-
nje Madžarske s Francijo, Šved-
sko, Avstrijo, Zvezno republiko
Nemčijo in Veliko Britanijo u-
godno in plodno razvija.

Tudi Češkoslovaška ima celo
vrsto podobnih sporazumov že
sklenjenih ali pa jih pripravlja,
in sicer kakih 60 z britanskimi in
20 s francoskimi firmami.

Navedeni podatki zgovorno
dokazujejo in pričajo o čedalje
bolj živahnem gospodarskem,
tehničnem in znanstvenem sode-
lovanju kakor tudi o naraščajoči
blagovni menjavi med državami
Zahodne in Vzhodne Evrope.

BONN. — V torek je prevzel predsed-
niške dolžnosti novi zahodnonemški držav-
ni predsednik Gustav Heinemann. Najvišji
reprezentant Zahodne Nemčije je že več-
krat razburil nemške desničarske kroge, ki
so bili doslej vajeni, da se državni predse-
dnik ni neposredno vtikal v vladno politiko.
Novi predsednik Heinemann je tudi nekaj
dni pred prevzemom funkcije zelo jasno
napovedal, da ne bo podpisal nobenega za-
kona ali drugega dokumenta, „s katerim
bi se prst Zahodne Nemčije zaustavil na
atomskem sprožilcu“. Prav tako odločno
kot proti atomski obožovitvi Zahodne Nem-
čije se je Heinemann izrekel tudi proti po-
novni uvedbi smrtne kazni.

BUKAREŠTA. — Sredi julija bo obiska-
la Romunijo sovjetska partijsko-vladna de-
legacija, v kateri bodo najvišji predstavniki
Sovjetske zveze. Obisk naj bi prispeval
k utrditvi prijateljstva in sodelovanja med
obema državama, pripisujejo mu velik po-
men pa zlasti zaradi tega, ker je v zadnjem
času prišlo do večjih razlik v pogledih sov-
jetskih in romunskih predstavnikov. Med-
narodno javnost pa je zlasti presenetilo
sporočilo, da bo predvidoma v začetku av-
gusta obiskal Romunijo tudi ameriški pred-
sednik Nixon, ki bo tako prvi ameriški
predsednik, ki bo po letu 1945 obiskal eno
izmed socialističnih držav.

VARŠAVA. — Jozef Cyrankiewicz je
bil ponovno poverjen z mandatom za se-
stavo vlade, ki jo je medtem tudi že pred-
stavil sejmu (poljskemu parlamentu). V no-
vi vladi pravzaprav ni novih imen, prav
tako se tudi vladni program ne razlikuje
od prejšnjega, v kolikor gre za zunanjo po-
litiko. Glede notranje politike pa je pred-
sednik poljske vlade dejal, da se v razvoju
Poljske začneja novo obdobje, za katerega
je značilen prehod od ekstenzivnega go-
spodarskega razvoja na selektivni in inten-
zivni razvoj ter spremembe v sistemu pla-
niranja in upravljanja.

SOFIJA. — Več kot 100.000 bolgarskih
študentov in srednješolcev bo letos sodelo-
valo na delovnih akcijah v gospodarstvu
in kmetijstvu. Največ od njih, namreč 70
tisoč, jih bo delalo na polju in 20.000 v ži-
vilski industriji. Pomagali bodo predvsem
pri obiranju in predelavi sadja. Nadaljnjih
12.000 študentov pa bo delalo tudi v goz-
dovih.

BEOGRAD. — Jugoslovanski državni
sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavac
je bil prejšnji teden na uradnem obisku v
Švici, kjer je imel razgovore v švicarskim
zunanjim ministrom Spühlerjem in drugim
predstavniki. Razpravljali so o raznih vpra-
šanjih, ki se nanašajo na odnose in sodelo-
vanje med obema državama, prav tako pa
so obravnavali tudi aktualne mednarodne
probleme. Posebno pozornost so posvetili
problemom evropske varnosti in pri tem
osvetlili zlasti dejavnost nevtralnih odnosno
nevtraliziranih držav.

PARIZ. — Župan pariškega predmestja
Neuilly, 58-letni Achill Peretti, je bil iz-
voljen za novega predsednika francoske
skupščine. Zamenjal je Jacquesa Chabana-
Delmasa, ki je postal predsednik nove fran-
coske vlade.

STOCKHOLM. — Švedska družba „Bo-
liden“, ki se ukvarja s pridobivanjem zlata,
je v vodah Baltika potopila toliko arzenika,
da bi ga bilo dovolj za trikratno uničenje
vsega prebivalstva sveta. Gre namreč za
količino 7000 ton tega strupa. Predstavniki
družbe je dejal, da so arzenik shranili v
betonske bloke. Vendar so strokovnjaki iz-
razili bojazen, da bi morska voda sčasoma
lahko načela betonsko oblogo in velikana-
ska količina arzenika bi zastrepila Baltiško
morje.

NEW YORK. — Posebni odbor glavne
skupščine OZN za kolonialna vprašanja
je pozval Portugalsko, naj na svojih afri-
ških ozemljih prenese oblast na afriško pre-
bivalstvo. Hkrati je odbor pozval države
članice Atlantskega pakta, naj ukinejo vo-
jaško pomoč Portugalski. Končno je od-
bor v svoji resoluciji obsodil kolonialno
vojno, ki jo vodi Portugalska.

DUNAJ. — Zunanji minister dr. Kurt
Waldheim je bil na uradnem obisku v Ve-
liki Britaniji, kjer je z britanskimi držav-
niki razgovarjal o raznih bilateralnih in
mednarodnih vprašanjih. Med drugim je
bilo govora o odnosih med EFTA in EGS,
o konferenci o evropski varnosti, o odnosih
med vzhodom in zahodom in podobno.

ALŽIR. — V nedeljo je v starosti 49 let
umrl nekdanji kongoški politik Combe, ki
je zadnja leta živel kot jetnik v bližini
Alžira. Pred leti je Combe igral neslavno
vlogo v kongoški državljanski vojni, naj-
prej kot šef odpadniškega gibanja v Ka-
tangi in potem kot predsednik kongoške
vlade. Po strmoglavljenju njegovega reži-
ma je zbežal ter je bil v odsotnosti zaradi
vleizdaje obsojen na smrt.

TEDENSKI

spored

poletnih kulturnih prireditev

● V BREŽAH

Petek, 4. 7. — Feydeau: **BOLHA V UŠESU**
Sobota, 5. 7. — Moliere: **SKOPUH**
Sreda, 9. 7. — Feydeau: **BOLHA V UŠESU**
Četrtek, 10. 7. — Moliere: **SKOPUH**
Petek, 11. 7. — Feydeau: **BOLHA V UŠESU**
Sobota, 12. 7. — Feydeau: **BOLHA V UŠESU**
Začetek predstav ob 20. uri.

● V LJUBLJANI

Petek, 4. 7. — Verdi: **RIGOLETTO**,
Opera SNG Ljubljana
Ponedeljek, 7. 7. — **BRASILIANA**,
narodno-plesni ansambel iz Rio
de Janeiro
Torek, 8. 7. — **KONCERT APZ „Tone
Tomšič“** iz Ljubljane
Petek, 11. 7. — Purcell: **KRALJICA
VIL**, Opera iz Charleroija v Bel-
giji
Začetek predstav ob 20.30 uri.

V LJUBLJANI SE ODVIJAJO

XVII. poletne kulturne prireditve

Ze drugi teden se v Ljubljani vrstijo predstave tradicionalnih poletnih kulturnih prireditev, ki doživljajo letos že svojo 17. sezono. Tudi letošnji spored teh prireditev, v prvih letih znanih pod naslovom „Ljubljanski festival“, je izredno bogat in pester ter obsega najrazličnejše kulturno-umetniške manifestacije številnih domačih in tujih ansamblov. V glavnem je prizorišče teh prireditev letno gledališče v Kržankah, nekaj predstav pa bo tudi v hali Tivoli, v atriju magistrata in v dvorani Slovenske filharmonije.

Slavnostni otvoritvi letošnjih poletnih kulturnih prireditev so sledile doslej naslednje predstave: ljubljanska Opera se je predstavila z Bizetovo Carmen, Verdijevo Aido, Rigolettom in Nabuccom, simfonični orkester in mešani zbor Slovenske filharmonije, otroški zbor RTV Ljubljana ter znani gledališki igralci in pevci so uprizorili Honeggerjev dramatični oratorij Devica Orleanska na grmadi, drama SNG

Maribor pa je gostovala z Machiavellijevo komedijo Mandragola.

V prihodnjih tednih bodo v okviru poletnih kulturnih prireditev v Ljubljani sodelovali še ansambel narodnih plesov Brasiliana iz Rio de Janeiro, Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ iz Ljubljane, operni ansambel iz belgijskega mesta Charleroi s Purcellovo „Kraljico Vil“, ljubljani. Opera bo uprizorila Weillov „Vzpon in propad mesta Mahagonny“, s svojim koncertom bo spored obogatila godba milice iz Ljubljane, nastopil bo državni folklorni ansambel Lužičkih Srbov iz Vzhodne Nemčije, sledil bo koncert Praških madrigalistov iz Češko-slovaške, julijski spored pa bo zaključila akademska folklorna skupina „France Maroll“ iz Ljubljane. Meseca avgusta se bodo zvrstili folklorni ansambel „Bratstvo-Jedinstvo“ iz Subotice, ansambel Magnifico iz Skopja z večerom mehiških pesmi, festivalski komorni orkester

je vreme sprva slabo kazalo, so se med razvalinami starega gradu zbrali mnogi gledalci, ki jim potem gotovo ni bilo žal, da so kljub nezanesljivemu vremenu prišli v Breže, da uživajo kulturno lepoto.

In za resnični užitek je ansambel v Brežah znova poskrbel v polni meri. Posebno Hannes Sandler, ki je igral dvojno vlogo (bil je ravnatelj Chandebisse in obenem sluga Poche), je spet navdušil gledalce; res je užitek gledati igralca, kako se na odru spreminja iz buržoaznega direktorja v pijanega slugo. Z uspehom se je tudi tokrat uveljavila zakonska in igralska dvojica Irene in Josef Schuhmeyer; prav tako sta prispevala svoj del Veronika Pörschacher kot ravnateljeva soproga in Arnold Putz v vlogi njenega ljubimca Tournela; seveda pa pri naštevaniu glavnih vlog ne smemo prezreti Heinza Köppla kot Camilla. Končno pa zaslužijo pohvalo in priznanje tudi vsi ostali člani ansamble, ki je tako z umetniške kot s tehnične plati spet demonstriral svojo visoko raven.

Naj ob koncu zapišemo le še to: kdor želi preživeti nekaj ur pristne zabave in visoke odrske umetnosti, naj obišče poletne igre v Brežah, katerim veljajo najlepše želje ob njihovem letošnjem 20-letnem jubileju!

Franci Zwitter ml.

Smeh na Petrovi gori

Dve komediji dveh francoskih komikov sta letos na sporedu poletnih iger v Brežah. Vendar sta si obe povsem različni. Že čas delovanja obeh avtorjev je razmaknjen za 300 let, saj je Moliere živel v 17. stoletju, Feydeau pa ob koncu 19. oziroma na začetku 20. stoletja. Zato je tudi zgradba obeh komadov različna. Moliere poznamo kot dramatika tako imenovanih karakterskih komedij, medtem ko Feydeau ne riše posameznih značajev, marveč kritizira značaj družbe sploh.

Ni slučaj, da je Feydeau s svojimi komedijami danes spet aktualen. Tudi on je živel in deloval v dobi in družbi, ki je zgubila vojno, ki je bila v prvih letih po vojni gospodarsko na psu in ki je potem doživela visok razcvet življenjske ravni. S kritiko te družbe je imel Feydeau velik uspeh. Že za časa njegovega življenja so njegove igre prevajali v večino kulturnih jezikov. In so danes spet priljubljene kot nekdanj, kajti njemu je uspelo združiti italijansko umetnost zgradbe komedije s francosko duhovitostjo.

Medtem ko je komad francoskega mojstra komedije Moliere navajal k premisleku in je bil „Skopuh“ povod samokritike, je druga premiera na Petrovi gori — „Bolha v ušesu“ — dostikrat bila povod glasnega smeha in vmesnega aplavdiranja. Čeprav

Ustanove in organizacije Slovencev v Italiji

V ljubljanskem štirinajst dnevniku za politična, gospodarska in kulturna vprašanja „Naši razgledi“ je Igor Gruden objavil izčrpen pregled prizadevanj, pomena in vloge posameznih organizacij in ustanov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Pri zbiranju gradiva o življenju Slovencev v Italiji se je — kakor pravi v uvodu svojega članka — v glavnem opiral na izjave predstavnikov teh organizacij, tako „da nas najbolj neposredno, obarvano s svojo lastno prizadetostjo, obvestijo o delu svojih organizacij in ustanov“.

Zivljenje, delo in problematika slovenske manjšine v Italiji so v marsičem podobni razmeram pri nas na Koroškem, zato omenjeni pregled ponatiskujemo tudi v našem listu.

Uredništvo

● Slovenska kulturno gospodarska zveza

Velik del narodnoobrambne, kulturno prosvetne in gospodarske dejavnosti zajema Slovenska kulturno gospodarska zveza. Naslov sam je že dovolj zgovoren, saj pove, da gre za zvezo organizacij, za krov, pod katerim se združuje organizirano kulturno prosvetno in gospodarsko življenje Slovencev v Italiji. Njen predsednik Gorazd Vesel nam jo je takole predstavil:

„Slovenska kulturno gospodarska zveza opravlja pomembno delo med Slovenci v Italiji. Njen akcijski prostor je tržaška, goriška in videmska pokrajina, kjer živi po naših ocenah vzdolž meje kakih 120 tisoč Slovencev.

SKGZ ima dvojno nalogo: organizacijsko povezovati in krepiti člane zveze, združevati čimveč naših ljudi ter politično spodbujati vse slovenske potencialne za uspešno poseganje v gospodarsko in kulturno življenje, za njihov vsestranski osebni in narodnostni razvoj.

V tem smislu je naša zveza krovna organizacija 22 organizacij, ustanov in zvez, ki s svojo dejavnostjo zadevajo vsa področja narodnoobrambno obarvano družbene dejavnosti. Med najpomembnejšimi po številu članstva in

odmevnosti so Slov. gledališče v Trstu, Slovenska prosvetna zveza z nad 30 prosvetnimi društvi, Slovensko gospodarsko združenje, Primorski dnevnik, Glasbena matica in Dijaška matica, Kmečki zvezi v Trstu in Gorici, Narodna in študijska knjižnica, planinska društva v Trstu in Gorici ter prosvetno društvo Beneških Slovencev „Ivan Trnko“ s sedežem v Čedadu.

Če prek svojih članov, po različnih poteh, sega do najmanjših skupin slovenskih ljudi v vseh treh pokrajinah in tako pomaga ohranjati slovenstvo v teh krajih, pa zvesta programskim izhodiščem, temelječim v protifašističnem in narodnoosvobodilnem boju slovenskih ljudi, nastopa navzven za dokončno priznanje enakopravnosti slovenske narodnostne skupnosti v drugonarodnostni državi.“

● Slovensko gospodarsko združenje

Zivljenjska moč vsake skupnosti, še posebej velja to za manjšinsko nacionalno skupnost, je izredno odvisna od njenih gospodarskih temeljev. Če primerjamo gospodarske ustanove in podjetja, ki so jih imeli v rokah Slovenci na začetku tega stoletja, in gospodarske razmere ob koncu druge svetovne vojne, se odkrijejo

vse razežnosti fašističnega nasilja nad slovenskim človekom. V obnavljanje gospodarskih temeljev se je kot svetovalec in pobudnik vključilo Slovensko gospodarsko združenje. Posebne razmere, v kakršnih je bilo po vojni slovensko gospodarstvo, so terjale sindikalno organizacijo gospodarstvenikov, zasnovano na narodnostnem temelju.

Dejavnost Slovenskega gospodarskega združenja poteka v dveh osnovnih smereh: zavze-manje za vse tiste gospodarske pobude v dežel-nem, državnem in meddržavnem merilu, ki lahko koristijo gospodarski reformi vsega deželnega in torej tudi vanj vključenega slovenskega gospodarstva. Ob tem velja omeniti predvsem pionirske pobude združenja za gospodarsko reagiranje na odpiranje administrativnih meja z republiko Slovenijo in Jugoslavijo.

Tej prvi pa se logično pridruži druga naloga, ki prav neposredno upošteva predvsem narodnostno obeležje zveze. V tukajšnjem gospodarstvu mora spet najti svoje ustrezno mesto tudi slovensko prebivalstvo. V okoliščinah, kjer je ugodno ozračje pred praktičnim odnosom do Slovencev, sta še kako nujen nenehen pritisk in opozarjanje, da ima slovenska narodnostna skupnost tudi v gospodarskem pogledu svoje specifične probleme, za katere še vedno ni dovolj posluha. Zunanji izraz takšnih razmer je dejstvo, da slovenske gospodarstvenike pri zadnjih vratih in zelo počasi puščajo v areno ustanov in organizacij, ki usmerjajo gospodarsko življenje dežele.

● Kmečka zveza

Precejšen del slovenskega prebivalstva na Tržaškem, na Goriškem in v Slovenski Benečiji se izključno ali delno (ob zaposlitvi v bližnji industriji) ukvarja s kmetijstvom. Ali drugače povedano kmetijska proizvodnja na Tržaškem, v veliki meri tudi na Goriškem in v

Slovensko gledališče v Trstu je položilo bogat obračun minule sezone

V gledališki sezoni 1968-69 je Slovensko gledališče v Trstu zabeležilo spet razveseljive uspehe. Iz obračuna o tej sezoni je med drugim razvidno, da je imelo gledališče skupno 149 predstav, ki jih je obiskalo skupaj 38.792 oseb. Pretežni del teh prireditev — namreč 102 predstav — je imelo gledališče v Italiji, ostalih 47 predstav pa v Jugoslaviji; obiskovalcev so doma našli 23.123, medtem ko je gostovanje tržaških slovenskih gledališčnikov v Jugoslaviji obiskalo 15.669 ljudi.

Največ predstav (namreč 61) je imelo gledališče seveda na svojem sedežu, v Kulturnem domu v Trstu. Poleg tega je ansambel nastopal tudi v raznih drugih krajih na Tržaškem, v Gorici in prvič v zgodovini ponese slovensko odrsko umetnost tudi med beneške Slovence. Zelo širok je bil v tej sezoni tudi okvir gostovanj v Jugoslaviji, saj je segal od raznih obiskov od Pirana do Tolmina preko sodelovanja na „Sterijinem pozorju“ v Novem Sadu do nastopov v Sarajevu in Beogradu.

Vključno Cankarjevih, Prešernovih in podobnih proslav je imelo gledališče v minuli sezoni 13 lastnih uprizoritev, med katerimi je doživela največ uspeha drama „Tri sestre“ Antona Čebova, ki je doživela kar 29 predstav, in sicer 12 v Italiji ter 17 v Jugoslaviji, obiskovalcev pa so skupno našli skoraj 9000. Okroglo 5000 gledalcev pri 15 predstavah je imela farsa „Red mora biti“, medtem ko si je otroško igro „Rdeča kapica“ ogledalo pri 17 prireditvah več kot 7000 oseb. Prav tako je imelo tržaško gledališče v gosteh tudi razne ansamble iz Jugoslavije, in sicer gledališče iz Nove Gorice, Mestno gledališče iz Ljubljane, gledališče z Reke, gledališče iz Celja, opero iz Zagreba ter Jugoslovansko dramsko pozorišče iz Beograda.

Poseben uspeh pa je Slovensko gledališče v Trstu v minuli sezoni zabeležilo tudi še na drugem področju: po 20 letih uspešnega delovanja si je končno priborilo uradno priznanje s strani pristojnih italijanskih oblasti.

iz Londona, pevski zbor „South-west Missouri“ iz Amerike, violinist Rok Klopčič in pianist Ranko Filjak bosta prispevala večer Brahmovih violinskih sonat, Slovensko gledali-

šče iz Trsta bo uprizorilo Plautov komad „Anfitriuo“, iz Leipziga v Vzhodni Nemčiji bo poleg orkestra prišel tudi ansambel Mestnega gledališča, ki bo uprizoril Mozartovega „Don Juana“ in Brittena „Alberta Heringa“, medtem ko se bo ljubljansko Mestno gledališče predstavilo s komadom Ustinova „Komaj do srednjih vej“. Za konec avgusta je predviden koncert dunajskih „Sängerknaben“, v začetku septembra pa bo dvakrat na sporedu „My Fair Lady“ v izvedbi opernega ansambleja iz Gradca.

Dokumenti iz slov. literature

Mladinska knjiga v Ljubljani zdaj že nekaj let izdaja pomembno zbirko „Monumenta litterarum slovenicarum“, v kateri izhajajo faksimili temeljnih del in drugih dokumentov iz slovenske literature. V tej zbirki so izšli Prešernove Poezije in Krst pri Savici, Gregorčičeve Poezije, Dalmatinova Biblija in Cankarjeva Erotika, zdaj pa sta se pridružili še dve nadaljnji izdaji.

Pod uredništvom literarnega zgodovinarja Alfonza Gspana sta izšli fotokopiji dijaškega rokopisnega lista „Vaje“ iz leta 1854-55 ter almanah „Krajnska čbelica“; prvo publikacijo je opremil s komentarjem dr. Jože Pogačnik, drugi pa je napisal spremno besedo prof. dr. Anton Slodnjak.

Poleg omenjenih sedmih faksimilov, kolikor jih zbirka doslej obsega, pa so zanimivi in bogati načrti tudi za prihodnja leta. Še letos naj bi v tej zbirki izšle tri nadaljnje publikacije: Trubarjev katekizem kot prva slovenska knjiga, prva slovenska slovnica Artice Horulae ter pisma predstavnikov slovenske moderne v izboru dr. Marje Boršnikove.

Posamezne publikacije te zanimive zbirke dragocenih dokumentov lahko naročite tudi v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

KULTURNE DROBTINE

● Oddelek za slovensko jeziko in književnost na filozofski fakulteti ljubljanske univerze prireja letos že 5. seminar slovenskega jezika, literature in kulturo za tuje slaviste. Seminar obsega vrsto zanimivih predavanj o slovenski kulturi, literaturi in jeziku.

● Za letošnjo VII. razstavo umetniške fotografije v Bukarešti so organizatorji prejeli 11.000 del od več kot 3000 avtorjev iz 52 držav. Zbirja je potem izbrala za razstavo 1400 del, izmed katerih so bila najboljše tudi nagrana.

hribovitih delih Benečije, je v rokah slovenskih ljudi. Od tega, kakšno je to kmetijstvo, je odvisen torej materialni položaj dela slovenskega prebivalstva, in če je odvisen materialni, je posredno odvisen tudi njegov narodni obstoj. Zato sta za kmečko prebivalstvo dve sindikalni organizaciji: kmečki zvezi v Trstu in Gorici.

„Delovanje Kmečke zveze v Trstu, ki združuje 1300 glavarjev kmečkih družin in ki so skoraj sami Slovenci,“ je pripovedoval upravni tajnik te organizacije Lucijan Volk, „poteka v dveh smereh: navznotraj zajema pomoč posameznim članom pri reševanju vseh njihovih problemov, kot so socialno zavarovanje, pridobivanje javnih prispevkov za modernizacijo in izboljšanje posestva, kar je v zapleteni italijanski zakonodaji včasih prava znanost, ter druga pravna tehnična in fiskalna pomoč. Navzven pa zagovarjamo skupne koristi članstva in pritiskamo na pristojne oblasti, da začnejo resneje obravnavati to gospodarsko panogo. Med tovrstnimi akcijami velja omeniti predvsem nastop Kmečke zveze na prvi konferenci o tržaškem gospodarstvu pred nekaj leti ter strokovno študijo o možnostih za valorizacijo in intenzifikacijo tržaškega kmetijstva.“

Prepletanje sindikalne in narodnoobrambne vloge naše organizacije se najbolj kaže v obrambi oziroma omiljanju posledic razlastitev kmetijskih površin v tržaški okolici in izobraževalni dejavnosti v materinem jeziku.

Naša dejavnost pa žal nima ustreznega odmeva v javnih ustanovah, pristojnih za kmetijstvo v pokrajini in deželi. Kriček primer diskriminacije je tržaška zbornica za trgovino, industrijo in kmetijstvo, kjer ni pravega predstavnika kmetov. Tako so naši člani prizadeti kot kmetje in kot Slovenci.“

(Se nadaljuje)

OB OBČNEM ZBORU SPD „BISERNICA“:

Literarni večer kranj. književnikov

Slovensko prosvetno društvo „Bisernica“ v Celovcu je minuli petek imelo v Dijaškem domu Slovenskega šolskega društva svoj redni letni občni zbor. Iz poročil upravnega odbora je bilo razvidno delovanje društva v minuli poslovni dobi, ko je imelo vrsto prireditev, med njimi zlasti filmska predvajanja, različna predavanja in literarne večere. Pri volitvah je bil za predsednika društva ponovno soglasno izvoljen Janez Weiss, ki se je zahvalil za iskazano zaupanje ter zagotovil, da se bo tudi v prihodnji poslovni dobi po svojih močeh prizadeval za uspešno delo društva. Seveda pa je — kot v vsakem društvu — uspeh odvisen od sodelovanja celotnega odbora in sploh vsega članstva, ko vsak izpolnjuje svoje dolžnosti, ki jih ima kot odbornik oziroma kot član skupnosti.

Po občnem zboru je SPD „Bisernica“ priredilo literarni večer, na katerem so se ljubiteljem slovenske umetne besede predstavili člani Kluba kulturnih delavcev v Kranju. Ta večer je „Bisernica“ priredila na pobudo naših domačih literarnih ustvarjalcev, ki so lani bili gostje omenjenega kluba ter so v Kranju brali iz svojih del. To je v uvodnih besedah naglasil tudi znani kranjski kulturni delavec Črtomir Zorec, ki je navzočim predstavil posamezne avtorje ter jih seznanil z njihovim dosedanjim literarnim delom.

Na tem literarnem večeru smo imeli priložnost spoznati Pavleta Lužana, Franceta Pibernika, Bojana Piska, Rudija Šeligo, Francija Zagorčnika in Lojzeta Zupanca. To so v glavnem mladi avtorji in tako je bil ta večer za veliko večino poslušalcev tudi prvi stik s sloven-

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici priredi v nedeljo 6. julija 1969 ob 20. uri v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu

KONCERT

pri katerem bodo sodelovali: mešani zbor „Lajze Bratuž“ pod vodstvom Stanka Jericija, moški zbor „Mirko Filej“ pod vodstvom Zdravka Klanjščka, glasbena skupina „MI NI PE“, ki bo igrala slovenske narodne in moderne popevke, ter folklorna skupina, ki bo izvajala nekaj plesov.

Na koncert vabi

Krščanska kulturna zveza v Celovcu

sko avantgardno literaturo. Marsikomu med poslušalci literaturo posameznih avtorjev morda ni v celoti izpolnila njegovega pričakovanja. Pa tega tudi ni mogla, saj pri tej zvrsti besede umetnosti ne gre toliko za razumevanje besedila, marveč ima avtor le namen, da pri bralcu oziroma poslušalcu vzbudi pozornost in občutek, kaj želi s svojim delom izpovedati.

Tako imenovane abstraktne umetnosti smo pri nas vajeni bolj na področju likovne umetnosti, s strani likovnih ustvarjalcev, ki s svojimi abstraktnimi slikami prikazujejo svoj svet. Imamo pogosto priložnost videti take likovne razstave in s tem človek polagoma dobi drug odnos tudi do te vrste umetnosti. Sicer pa ni namen teh vrstic, da bi prepričevali bralce, kje je meja med sprejemljivim in nesprejemljivim; to je in mora biti izključno stvar vsakega posameznika. Je pa dejstvo, da je za spoznavanje in predvsem za razumevanje sodobne umetnosti potreben čas za branje in zlasti za dialog z umetnikom samim, ki svoj svet upodablja in izraža skozi prizmo časa, v katerem živimo in ki ga često niti ne razumemo, čeprav ga sami sooblikujemo.

Na literarnem večeru pa je prav tako prišel na svoj račun tudi tisti, ki se ne zanima toliko za tokove avantgardne poezije, kajti med sodelujočimi avtorji so bili tudi taki, ki so povsem ustrezali okusu ljubiteljem „zmerne“ in „razumljive“ pesniške oblike.

Škoda, da je zaradi tehničnih ovir morala izpasti napovedana razstava slik, na kateri naj bi se predstavila dva likovna umetnika iz Kranja. Obe prireditvi skupaj — literarni večer in likovna razstava — bi gotovo še bolj prepričljivo nudili vpogled v bogato in pestro ustvarjalnost članov Kluba kulturnih delavcev v Kranju.

Literarni večer, ki ga je priredilo celovško SPD „Bisernica“, pa je bil nedvomno vzpodbuda tudi drugim

Mestno gledališče v Celovcu

je položilo bogat obračun minule sezone

Da bi gostom, ki prihajajo v poletni sezoni na Koroško, nudilo kulturne dogodke, se je vodstvo celovškega Mestnega gledališča odločilo, da letos poskusi z bogatim poletnim sporedom. Ta poletna sezona se bo začela danes ter bo trajala do konca avgusta, predstave pa so predvidene vsak teden od srede do nedelje. Spored obsega celotni repertoar opernih, operetnih in baletnih komadov minule redne sezone, pač pa bodo pri posameznih predstavah sodelovali kot gostje tudi nekateri umetniki iz drugih ansamblov, med drugim z Dunaja.

Pred dnevi je imel svojo sejo tako imenovani gledališki odbor, ki ga sestavljajo predstavniki dežele Koroške in mesta Celovca kot vzdrževalcev Mestnega gledališča. Ob tej priložnosti je intendant Wochinz poročal o minuli gledališki sezoni, ki je prvič pod njegovim vodstvom potekala v znamenju uspešnega prizadevanja, da bi celovško Mestno gledališče postalo „gledališče vseh Korošcev“. Ta akcija je — kakor je povedal intendant Wochinz — rodila lepe uspehe, obisk gledališča se je povečal iz vseh predelov dežele, pozitivne pa so bile tudi ocene posameznih predstav v tisku. Zaradi povečanja števila obiskovalcev je prišlo tudi do ustreznega zvišanja dohodkov, tako da je bil finančni zaključek zadovoljiv kljub naraščanju cen in zvišanju plač.

TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - T

Spomini na neprijetne doživljaje

Odkar smo objavili „Skrivnostno narodno razodetje“ in pesem „Aretirani župan“, smo prejeli že celo vrsto dopisov, v katerih bralci pišejo o svojih lastnih doživljajih, podobnih onemu, o katerem je bilo govora v omenjenem članku in pesmi. Vseh teh dopisov seveda ne moremo objavljati, hočemo pa priobčiti glavne misli iz pisma, ki ga nam je pisal današnji upokojeni učitelj J. Č. (ime in naslov pisca sta uradništvu znana). Opisuje doživljanje iz svojega dijaškega življenja v Celovcu pred prvo svetovno vojno in zlasti „izkušnje“, ki jih je imel takrat na celovškem kolodvoru, ko je v slovenščini naročil vozovnico v Podjuno.

Takole med drugim pravi v svojem dopisu:

Takrat je bilo na celovški gimnaziji in učiteljski kar precej slovenskih dijakov, zlasti iz Podjune. Skoraj pri vsaki drugi hiši je bil študent, pri nekaterih še po dva, posebno v Smihelu, ki so ga pliberški purgarji radi imenovali „das serbische Loch“. Čeprav razmere na teh šolah niso bile naklonjene Slovincem, se mladi slovenski dijaki nismo pustili ustrahovati; odločno smo se potegovali za svoje pravice, tudi tedaj, ko smo kupovali na celovški postaji vozne listke za vožnjo domov.

V tej zvezi se posebno dobro spominjam blagajničarke z rdečimi lasmi. Vsi smo jo dobro poznali, saj je postala takoj besna, čim je zaslišala slovensko ime Pliberk, Metlova, Sinča vas itd. Tedaj nas je nahlulila z „windische Lausbuben“ in hitro zaloputnila okence. Kaj smo si mogli pomagati? Če smo hoteli priti domov, smo morali naprositi kakega sopotnika, da nam je kupil vozovnico — v „edino zveličavni“ nemščini.

Ob začetku počitnic leta 1908 smo se štirje dijaki s kovički napotili na kolodvor. Veselili smo se, da nas

prosvetnim društvom, naj bi sledila temu zgledu. Take prireditve utirajo pot k osebnim stikom z oblikovalci slovenske besede in omogočajo neposredno spoznavanje njihove umetnosti. Za našega človeka pa je še posebno važno, da spozna lepote slovenske besede, kajti čimbolj jo bo poznal, tembolj jo bo tudi spoštoval in cenil.

OBJAVA DEŽELNEGA MUZEJA

Posebno razstavo koroškega Deželnega muzeja „Lepo in zanimivo iz sveta žuželk“ je doslej obiskalo že 5000 oseb. Razstava bo odprta še do 20. julija 1969.

Koroški muzej na prostem pri Gospej Sveti je dnevno odprt od 9. do 12. in od 14. do 18. ure. V sobotah dopoldne je muzej zaprt.

Slovo od Wölflnove mame

Zadnjo soboto se je na pokopališču v Železni Kapli zbrala velika množica žalnih gostov, da se poslovijo od Marije Prušnik, Wölflnove matere v Lobniku, ki je — kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista — nenadoma umrla v 80. letu starosti.

Marija Prušnik je bila rojena v Pečnikovi bajti v Lepeni. Bila je najstarejši otrok Urba in Angele Kelih, katerima se je potem rodilo še šest otrok. Že zelo zgodaj je morala Marija spoznati, kako trdo pridelan je kruh v teh krajih. Bilo ji je komaj dvanajst let, ko je morala na delo k bližnjim kmetom, da je vsaj malo razbremenila starše, ki so imeli več kot dovolj skrbni za ostalimi otroki. Tudi pozneje je služila pri raznih kmetih, eno leto je bila pomočnica oskrbnika planinske kočice na Okrešlju v Savinjski dolini, leta 1913 pa se je poročila s Francem Prušnikom, p. d. Wölflnovim v Lobniku. Potem je prišla prva svetovna vojna, njen mož je moral k vojakom, mati Marija pa je ostala z dvema najmlajšima otrokoma pri njegovih starših na Wölflnovi domačiji, kjer je poleg drugega dela oskrbovala tudi še čebele, ki jih ji je izročil v oskrbo mož, ko je šel na bojišče.

Leta 1924 je Franc Prušnik prevzel posestvo in njegova žena Marija je postala gospodinja pri Wölflnu. V letih med obema vojnama je bilo spet treba trdo prijeti za delo, toda komaj je uspelo gospodarstvo malo razviti, je prišel nacizem in z njim leta najhujših preizkušenj tudi za Prušnikove. Sin Karel, ki je zaradi svojega političnega prepričanja okusil že nasilje avstrofašističnega režima, se je pridružil partizanskim borcev, Wölflnova oče in mati pa sta skupaj z vnukom Vladimirom morala zapustiti dom ter deliti usodo pregnanstva z mnogimi koroškimi slovenskimi družinami.

Po zlomu nacističnega rajha so se tudi Prušnikovi spet vrnil domov in zastavili svoje moči za obnovo in razvoj svojega posestva. Gospodarstvo je pozneje prevzel vnuk Vladimir in stara Wölflnov oče in mati sta v zadnjih letih lahko spremljala razvoj svoje družine: poleg dveh otrok sta se veselila 13 vnukov in 13 pravnukov.

Lani marca je po kratki bolezni umrl star Wölflnov oče in od takrat je kazalo, da tudi mati Marija nima več prave življenjske volje. Le dobro leto za njim je zdaj tudi ona zaključila svojo življenjsko pot in v soboto popoldne smo jo ob veliki udeležbi svojcev in znancev položili k zadnjemu počitku v domačo zemljo, kjer počiva tudi njen mož, s katerim sta skozi 56 let skupnega življenja delila veselo in žalostne trenutke.

Ob odprtem grobu sta poleg domačega župnika Messnerja spregovorila tudi predsednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer in predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, ki sta se pokojni Wölflnovi materi zavalila za njeno zvestobo domu, materinemu jeziku in narodu. Izrekla sta ji besede slovesa kot pristni koroški slovenski ženi in materi, katere življenje je bilo delo za dom in družino ter trpljenje za svoje ljudstvo. V slovo pa ji je zadel tudi pesem domačih pevcev.

Wölflnovi materi bomo ohranili lep spomin, žalujočim svojcem pa velja naše iskreno sožalje!

Občinska seja v Selah

Pred nedavnim je imel občinski odbor v Selah spet sejo, na kateri je pod predsedstvom župana Hermana Velika obravnaval razne zadeve. V središču razprave je bila sprememba občinskega proračuna za leto 1969. Redni proračun ki je doslej znašal 786.900 šilingov, je bil na podlagi zagotovljene podpore deželne vlade ter s presežkom lanskega proračuna zvišan na 852 tisoč 200 šilingov, izredni proračun pa od 302.100 šilingov na 462 tisoč 100 šilingov, tako da obsega celotni proračun selske občine za leto 1969 zdaj skupno 1.314.300 šil. dohodkov in izdatkov, torej je v celoti izravnano.

Poročilo župana Velika o izvedbi posameznih sklepov zadnje občinske seje ter o napravljanih intervencijah je občinski odbor soglasno odobril; prav tako pa se je soglasno izrekel tudi za oddajo raznih del pri obnovi stare obč. hiše,

kjer je občina uredila stanovanja.

Obširno je občinski odbor razpravljaval o pripravah za slavnost, ki jo bodo v Selah priredili meseca avgusta, ko bo tamkajšnja požarna bramba dobila novo moderno opremljeno vozilo. Ob tej priložnosti bo Sele obiskal tudi deželni glavar Hans Sima.

Končno je bilo na občinski seji tudi še govora o potrebnih ukrepih, ki jih bo morala selska občina skupaj z lastniki turističnih objektov v bodoče podvzeti za razvoj tujskega prometa, kajti sicer obstaja nevarnost, da bo na tem področju povsem zaostala za splošnim razvojem. Turizem je nedvomno velikega pomena posebno za take kraje, ki nimajo pojgojev za uspešen razvoj drugih vej gospodarstva. To velja tudi za Sele, kjer pa je gotovo še dovolj neizčrpanih možnosti za močnejše uveljavljanje tujskega prometa tako v poletni kakor tudi v zimski sezoni.

Novo vodstvo

pri koroški žandarmeriji

S 1. julijem tega leta je vodstvo koroške žandarmerije prevzel žandarmerijski polkovnik Johann Stefanics, dosedanji namestnik prejšnjega žandarmerijskega poveljnika za Koroško Zeliske, ki je bil pred nedavnim povzidan v generala in je zdaj stopil v pokoj.

Novi 59 let stari poveljnik koroške žandarmerije je bil rojen na Nižjem Avstrijskem, službuje pa že od leta 1948 na Koroškem. Ob svojem imenovanju za deželnega poveljnika žandarmerije je izjavil, da bo svoje dolžnosti izpolnjeval objektivno in v smislu ustave.

V tork je novi poveljnik Stefanics napravil nastopni obisk pri deželnem glavarju Simi, kjer je zagotovil, da bo z vsemi svojimi sodelavci „služil deželi, njenemu prebivalstvu in s tem republiki Avstriji“

KOLEDAR

Petek, 4. julij	Urh
Sobota, 5. julij	Ciril in Metod
Nedelja, 6. julij	Izaija
Ponedeljek, 7. julij	Vilbald
Torek, 8. julij	Elizabeta
Sreda, 9. julij	Veronika
Četrtek, 10. julij	Amalija

J. Č.

Jernej Čebul iz Smidela?

Mihčeva mama je stopila na prag in že petič zaklicala:

„Mihec! Kaj me res ne slišiš? Miheeee!“
Izza vogala hiše je pribrenčal dvanaestletni Mihec in ves razžarjen od igre zabrundal:

„Kaj me venomer kličeš?“

Mama se je zresnila.

„Večeri se že. Si napisal nalogo?“

„Jo bom po večerji.“

„Učil se tudi nisi, kajne? Kokoši in zajcev še videl nisi. Bo že mama. Mama je za vse. Da bi pomagal, ti niti na pamet ne pride,“ je užaljeno rekla mama in odšla v kuhinjo. „Uh, kako si spet sitna!“ se je zmrnil Mihec in stekel kmiti kokoši in zajce.

Ko se je vrnil v kuhinjo, je obstal na pragu in gledal mamo. V njenih očeh so bile solze. Mama ni rada jokala. Vajena je bila trdega življenja. Le kadar je bila zares žalostna, so se ji zasvetile v velikih, modrih očeh.

Tudi Mihca je zdaj stisnilo v grlu. Nena-

Obljuba

doma mu je postalo žal, da ji je tako ugovarjal. Stopil je k materi in jo prijel za roko. „Ne joči, mama! Saj nisem mislil tako hudo...“

„Vedno tako govoriš,“ je rekla in si obrišala solze.

„Ah, veš, kavboje smo se igrali. To pa že ni taka reč,“ je Mihec našobil ustnice.

„Ni,“ je rekla mama. „Hudo je, ker si med igro pozabil na šolo, pa na to, koliko dela moram sama opraviti.“

„Ah, mama...“

Ni mogel več. Obrnil se je in stekel v drvarnico. Prinesel je naročje drv in vedro vode.

„Mama, po večerji bom pomil posodo,“ je rekel, se motovilil po kuhinji in čakal, kaj mu bo rekla.

„Naloge še nisi napisal, kajne?“ ga je pogledala.

„Saj sem ti rekel, da jo bom napisal po večerji. Ti boš legla v posteljo, jaz pa bom pomil posodo in napisal nalogo.“

„Se boš učil tudi po večerji?“

Mihcu je zastala beseda. Na šolo je čisto pozabil. Večkrat se mu tako zgodi.

„Tudi učil se bom, mama...“ je pokimal.

„Veš, kaj imate jutri na urniku?“ je vprašala mama.

Mihec se je zmedel. Brskal je po spominu, a se ničesar ni mogel domisliti.

„Še tega ne veš?“ je rekla mama. „Hudo je, če človek nima volje.“

Mihec je vedel, kako je, če človek nima volje. Kako je bilo prejšnji dan na igrišču... Igrali so rokomet. Kazalo je, da bo moštvo, v katerem je bil Mihec, igro izgubilo. Kriv pa je bil vratar. Ožemalo ga je sonce. Ovičjal se je kot vrba žalujka. Na žogo sploh ni pazil.

„Šlapa in ne rokometiš! Nobene volje nimaš! Izključili te bomo in konec!“ so kričali nanj.

Ampak vratar Hanzej ni bil zmerom tak. Kadar se mu je hotelo, je skakal za žogo kot opica v pragozdu. Takrat mu je bilo telo prožno, mišice napete in iz oči mu je žarel ogenj. Pa ga je prijel, da se je ovijal kot leska v vetru. Žoge so letele skozi vrata ko muhe na gnojščice.

„Ti pa tvoje vrtarstvo in tvoja piškava volja!“ so mu očitali.

Če fanta še na igrišču prevzame malodušje, ga toliko bolj, ko gre za šolo. Saj bi se Mihec učil, pa se mu ne da in konec. Ne ljubi se mu, nima volje.

„Saj bi rad, pa včasih ne morem,“ je rekel.

„Na očeta pomisli! Ta je zmogel vse. Imel je močno voljo.“

Mihec je pogosto mislil na očeta in rad bi mu bil podoben.

„Ko je umiral, sem mu obljubila, da bom skrbela zate,“ je rekla mama. „In rada bi, da bi mi včasih olajšal skrbi, Mihec, da bi se vsaj malo potrudil.“

„Mama!“ se ji je Mihec pognal v naročje in v tihem ihtenju obljubljal, da bo odslej pomagal pri delu in tudi šole ne bo zamenjal. „Boš videla, da bom, čisto drugačen bom,“ ji je zatrjeval.

Mama je vedela, da misli zares, a je nemara vedela tudi to, da bo čez dan, dva na obljubo spet pozabil. Zato se je nasmehnila, ga pogladila po laseh in rekla:

„Mihec, ti moj otrok...“

Ptičje petje

Malokateri glasovi segajo tako v naše občutje kot glasovi ptičjega petja. Ptiči-pecvi oživljajo in oplešujejo naše okolje. Kaj bi pomenili naši gozdovi, travniki in vrtovi brez tega petja?

Ptičje petje je danes v ospredju zanimanja raziskovalcev in glasbenikov. Raziskovalci ptičjega petja primerjajo glas posameznih ptičev-pecvov tonski barvi orkestralnih instrumentov — flauti, oboi, klarinetu itd.

Vso pomlad in vse poletje prepevajo ptičev-pecvi med nami, kljub temu prav malo poznamo njihove pevsko-glasbene sposobnosti. Nekateri menijo, da so ptiči-pecvi samo preproste živali. Pa je petje posameznih ptičjih vrst vendar različno. Ptičje vrste s pevsko sposobnostjo imajo tudi več glasbenih prvin, spletenih z motiviko, ki so jo uporabljali skladatelji za svoje skladbe.

Tako imajo prvo mesto ptiči-pecvi solisti — slavec, kos drozg, ščinkavec, kanarček itd. Njim sledi druga stopnja ptičev-pecvov, ki imajo dar posnemanja drugih pevcev ali pa se držijo svojih spevov — sinica, škorec itd. Tretje mesto zasedajo ptiči-pecvi zboristi; ti ptiči nimajo daru za posnemanje drugih ptičev in tudi glasovni obseg je brezpomemben. Glas teh ptičev — vrana, kavka, sraka itd. — je za poslušanje brez vsake lepote.

Stoletja pesniško opevan in do današnjih dni občudovan ptič-pecvec, ki slovi kot nedosežen izvajalec svojih melodij in po lepoti glasu, je slavec, kralj pevске umetnosti pri ptičih-pecvih. Takšno pesem kot slavec s čudovitim čarom ritmično prekipevajočih trilčkov ne zmore noben drug ptič-pecvec. Slavec je virtuozi svojega grla. O njegovem petju so se razpisovali v vseh časih.

Svojevrstna posebnost je petje kosa. Še posebno veljavo ima kot skladatelj. Njegove

melodije segajo preko oktave. Sestava samih melodij zahteva študija in znanja iz skladateljske slovnice. Motivično je petje zdaj preprosto, zdaj zopet zapleteno. Kos je nedosegljiv sestavljalcev tonskih sestav in izboren pevec lastnih melodij in tako edinstven ptič med vsemi ptiči-pecvi. Ni samo izvajalec, ampak še ustvarjalec. Poslušati kosove melodije in motive je glasbeni užitek svoje vrste, zahteva oster posluš in glasbeno razgledanost. Nič manjša kosova sposobnost je tudi spreminjanje — variranje. V tej umetnosti ga ne prekaša niti slavec.

Prva znanilka pomladi je kukavica. Njen značilni interval je mala terca, večkrat tudi velika terca, velika sekunda (kadar je utrujena ali prestrašena).

Z večjo ritmično pozitivitvijo kot kukavica poje strnad. Njegovi priljubljeni intervali so čiste prime in velike sekunde.

Navajamo še ure „ptičjega petja“, ki so zanimive zaradi vrstnega reda ptičjega nastopanja. Je zakonitost svoje vrste; ugotovili so jo raziskovalci ptičjega petja:

Jutranji koncert odvarja pogoreleček. Čeprav je še vsa narava v popolni temi, se mu kmalu pridruži šmarnica. Šmarnici sledi kos in iz daljave pošilja svoj pevski prispevek še kukavica. Ti 4 ptiči-pecvi so prvi budilci življenjskega prostora naših poljan in vrtov. Počasi naraščajo petje v zbor. Ob zori pojejo kos, sinica, ščinkavec, penica, strnad, lastovka, hudournik in vrabec. V višinskih gozdovih pa odvarja pevsko zborovanje z zbrušeno intonacijo divji petelin.

S pojemanjem dnevne svetlobe, to je v začetku julija, pojema tudi ptičje petje. Daljše noči prinesejo krajše nastopanje in v drugi polovici julija se letna pevška sezona ptičjega petja zaključuje.

Miškina sreča

Gledal sem domačo mačko, ko na miško je prežala, rahlo dvignila je tačko, da bi miška ne zbežala.

Kar naenkrat pes priteče in zalaja na vse glase, mačka skoči pod stolico in kot jež se stisne vase.

Psa z očmi zdaj ogleduje nepremično, z gobčkom sika, z repom resno pomahuje, — mučna res bila je slika.

Miška iz luknje zdaj pokuka in preveč se nič ni bala, saj drugje je zdaj boljše in tako konča se šala.

Robert Hlavaty

Kamenček sreče

Daleč tam za gorami v deveti deželi je živel mogočen kralj. Imel je sina, ki si je želel prave zadovoljnosti in sreče. Zato je zamisljeno posedal v sobi in strmел skoz okno v daljavo.

Nato se je domislil. Poslovil se je od doma in se podal na pot. Šel je po svetu. Pot ga je peljala v temen gozd, kjer ga je zajela noč. Vlegel se je pod košato drevo.

Pa pride mimo neka starka ter ga vpraša kod in kam. Kraljevič ji pove, da išče zadovoljnost in srečo. Starka mu svetuje, naj si poišče kamenček sreče.

Iz gozda pride mladenič v lepo mesto. Mestno življenje ga objame, toda kamenčka sreče nobeden ne pozna.

V bližini mesta zagleda kraljevič na hribu mogočen grad, ki je lepši od domačega. Prepričan, da bo kamenček sreče našel v gradu, se napoti tja. Kralj mu razkazuje dragocenosti palače, v rokah drži zlato in srebro, toda kamenčka sreče na gradu ni.

Zopet se poda kraljevič na pot. Potuje skoz doline in ravnine, opazuje ljudi pri delu na polju.

Potem pride zopet do gozda. Ob robu gozda stoji skromna hiša. V vrtu ob hiši dela mlado dekle. Žejen kraljevič jo ogovori in prosi za kozarec vode. Pove tudi, da išče kamenček sreče, ki da pravo zadovoljnost in srečo.

Dekle mu reče da so sicer v njenem domu vsi prav zadovoljni in srečni, toda kamenčka sreče ne poznajo. Radoveden kraljevič ostane nekaj dni v tej hiši. Doživi in spozna zadovoljnost in srečo preprostih ljudi.

Svojo srečo pa najde v dobrem srcu mladega dekleta, ki ga odpelje nato na svoj grad.

Ciklamen

JANKO KERSNIK

Zasukala sta se naglo in on jo je strastno pritisnil k sebi. Ni mu branila, pa tudi odgovorila ni onemu vprašanju. To ga je še bolj razvnelo.

„Vi morda mislite, da se šalim — ali pa —“

Ona ga je pogledala resno.

„Ali pa — kaj hočete reči?“ ponavljala je za njim.

„... me ne ljubite!“

Molčala sta oba; samo roko mu je ona stisnila, lahko in mehko; pa pregorelo ga je po vsem životu, tako da jo je vnovič divje in strastno zasukal.

„Nocoj vam ne morem odgovoriti,“ reče ona potem šepetaje in ne ozriš se vanj, „drugikrat; morda bode kmalu prilika; — in do tedaj —“

„Do tedaj?“

„... ostaneva prijatelja!“

Pri teh besedah je uprla zopet svoje mirne, modre oči v njegov vroči, strastni obraz.

Te besede so ga nekoliko ohladile.

„Prijateljstvo!“ To mu je bil nekako sumnjiv izraz.

Ah, vi me ne ljubite!“ dejal je še enkrat, toda skoro osorno.

Pa ona mu zopet ni odgovorila z besedo, nego z roko, z onim mehkim, lahkim stiskom.

In proti temu ni imel nobenega ugovora. Plesala sta še enkrat po dvorani, pa vtem je bil tudi konec kotiljonu. —

Tam v zadnji čitalnični sobi se je zbrala za kratek čas vsa naša znana družba. Dobre volje so bili vsi razen Boleta, kateri je bil danes nenavadno čmeren; še čitrali se mu ni ljubilo.

Hrast pa je prisedel zopet k njegovi soprogi ter prepustil gubernanto sodniku in Medenu. Dozdevalo se mu je, da je je gotov, in zato se ga je polastila neka majhna reakcija.

Boleška je to opazila.

„Obžalujem vas, doktor,“ šepnila je svojemu sosedu, „kaj nameravate vendar?“

„O čem govorite?“ vprašal je na videz osupel.

„Ah, to dobro znate! Nikar ne silite svojega lica v tako nedolžne gube. Pomislite vendar — vi in pa ta uboga, revna gubernanta! Pustite jo — Medenu!“

„Uboga — revna“ — to mu je bolj glasno, bolj trdo udarilo na uho nego „pustite jo Medenu“.

Stisnil je ustni, toda ohrabil se je zopet.

„Vi nimate pravice tako govoriti, milostiva,“ dejal je naglo, toda jako pohlevno.

„Prav imate! Smete me tudi osorno zavrniti; pa vendar — pomislite malo o svoji lepi prihodnosti, o svoji karieri!“

Govorila je to tako materinsko, zaupljivo, kakor je le ona sama zmožna bila govoriti. In ta žena je bila lepa in še mlada.

Hrast je grizel konce svojih brk ter molčal nekoliko trenutkov.

„Gospa! Milostiva,“ dejal je potem naglo, „ali veste, ali znate, kaj je ljubezen?“

„Jaz ne vem, o kaki ljubezni govorite; ah, za Boga, kako različno je vse, kar imenujete s to besedo!“

Povesila je nekoliko glavo in lice se ji je zmračilo. Toda nihče ni opazil tega. Tudi ni bilo dovolj prilike,

kajti takoj se je z veselim obrazom obrnila zopet k svojemu sosedu: „Doktor, ne bodiva sentimentalna! Saj sva že mnogokrat premišljevala in reševala take predmete, a vselej sva se smejala. Čemu bi se nocoj ne? In glejte, jaz sem si vedno prisvojevala nekoliko pravice, vam časi več povedati, nego drugi smejo — tako v navadnem občevanju. Ni li to istina?“

Hrasta je ta laskavi glas premagal.

„O, to znam, da ste mi prijazni! In hvaležen sem vam!“

„Torej preudarite in premislite!“

Vtem je Bole naznanil, da je voz vprežen. Drenovska gospoda se je odpravila domov. Tudi Meden je imel nocoj svoje konje v trgu ter je ukazal vpreči takoj po odhodu Boletovih. Z doktorjem sta se vračala skupaj po stopnicah, po katerih sta bila spremila Boletove do voza.

„Lepa veselica, lep ples je bil tol!“ reče Meden.

„Kolikor zmoremo!“ pravi Hrast.

Obema pa je donelo na uho drdranje Boletovega voza po nerodnem, razbokanem tlaku glavne trške ceste.

OSMO POGlavJE

V teku onega tedna Hrasta ni bilo na Drenovo. Nekaj so ga zadrževala mnoga opravila, nekaj pa se ga je bila polastila čisto naravna reakcija. Ne, da bi bil pozabil Elze, nego vedno pogosteje se je je spominjal in strast njegova je rastla od dne do dne; pa podobna ni bila več plapolajočemu plamenu, temveč tlela mu je le živo v prsih, in taka je bila skoro še bolj pekoča. Kajti zdaj mu je bilo misliti tudi o vprašanju: „Se li hočeš ženiti?“ In to vprašanje je stalo za njim ko strašilo. Tedaj seveda, ko je gubernanto vrtil v burnem plesu ter čutil njeno gorko sapo ob svojem licu in udarec njenega srca ob svojih prsih, tedaj seveda mu ni bilo do tega, vprašati samega sebe: „Se boš li ženil?“

Stalin ni hotel verjeti...

Tisto noč je delal Stalin kot ponavadi do pol treh zjutraj. Sedel je pri dolgi jedilni mizi, ki mu je služila kot pisalna miza. Na obeh koncih so bili kupi papirjev in časopisov.

Takole je potekal njegov delovni dan. Okoli tretje ure zjutraj je odšel Stalin v sosednjo sobico, katere stene so bile imitacija njegovega delovnega kabineta v Kremlju, in legel na zofo, ki so jo za čez noč spremenili v posteljo.

Spal je dolgo: do enajstih, dvanajstih; tedaj je vstal in šel v uto na vrtu. Tu so mu servirali zajtrk in mu izročili časopise in jutranjo pošto.

Ob dveh popoldne se je odpeljal izpred vrat dače pri Kuncu sprejeto črni limuzini. V enem od treh avtomobilov — nihče ni vedel, v katerem — je sedel Stalin. Vozila so brzela vedno po isti poti in izginila skozi Borovicka vrata v Kremlju.

Ta Stalinov dnevni red je bil obvezen za vse, s katerimi je imel opravka: za člane politbiroja, ljudske komisarje in vojaške poveljnike.

Tako je bilo tudi v soboto, 21. junija 1941.

Stalin je šel počivat okoli pol tretje ure zjutraj. Kake pol ure kasneje je legel tudi mali, zajetni general (poveljnik osebne garde), potem ko je sprejel raport o zamenjavi straže.

Luč v oknih je ugasnila, le žarometi, ki so osvetljevali vse dostope do hiše, so goreli. Ko je v sobi poveljnika garde pozvonil telefon, ga general ni takoj slišal. Z leti se je bil navadil, da se je čas tedaj, ko je šel Stalin v posteljo, ustavil. Nihče, ki je vedel za to pravilo, si ne bi drznil telefonirati v tem času.

Zato je tudi general trdno spal. Ko se je predramil, ni takoj vedel, da je bilo tisto, kar je slišal, telefon. Namršil je obraz, tipal v temi za stikalom, prižgal luč in pogledal na uro. Kazalca sta kazala deset minut čez pet. Zbegan, radoveden in hkrati ves goreč, da bi po vseh pravilih oštelet tistega, ki si je upal klicati ob tako neobičajni uri, je poveljnik telesne garde dvignil slušalko in besno vprašal: „Kdo je?“

Bil je šef generalnega štaba Rdeče armade (od začetka leta 1941 je bil to general Jurij K. Žukov — opomba prevajalca): „Pokličite tovariša Stalina na telefon!“ je ostro ukazal znani glas. „Kaj? Zdaj?“ je zbegan zajecel poveljnik telesne garde. „Tovariš Stalin spi!“

„Pa ga zbudi!“ je predirljivo zavnelo iz slušalke. „Nemška letala bombardirajo naša mesta!“

Poveljnik telesne garde ni spravil iz sebe besede, le roka mu je močnejše zgrabila slušalko. Končno je rekel zamolklo: „Počakaj!“

Trajalo je nekaj časa, preden je prišel k telefonu Stalin. „Stalin,“ je rekel tiho. „Tovariš Stalin,“ je bilo slišati iz slušalke jasni glas šefa generalnega štaba, „kličem po naročilu ljudskega komisarja za obrambo. Nemci bombardirajo naša mesta...“

Umolknil je. Tudi Stalin je molčal. Slišati je bilo le njegovo težko, hlipavo sopihanje.

„Kje je ljudski komisar?“ je končno vprašal Stalin in general na drugem koncu žice je imel občutek, da ga je to vprašal samo zato, da bi si pridobil čas za premislek. „Govori s kijevskim vojnim okrožjem,“ je naglo odgovoril šef generalnega štaba. Spet je bilo vse tiho.

„Zakaj molči, le zakaj?“ se je v mučni neučakanosti spraševal general. A niti v tem trenutku si ni upal prekiniti tišine. Bil je energičen, neustrašen mož, armijski general. Bil je kot ustvarjen za vojno, zanj so obstajali le njeni zakoni — logika obrambe dežele, zaradi katere so morali v odločilnih trenutkih stopiti v odzadje človek, položaj in ime. In vendar si ni upal prekiniti Stalinovega molka.

General je čakal, da bo Stalin spregovoril... Pred očmi se mu je znova prikazal prizor, ki mu je bil priča prejšnji dan.

Skupaj z maršalom sta prišla k Stalinu z izredno važnim sporočilom. V mapi šefa generalnega štaba je bil šifriran telegram Kijevskega vojnega okrožja. Poročal je, da je prišel čez mejo nemški vojaški ubežnik. Povedal je, da je dobila njegova enota povelje, da v svitu naslednjega jutra začne vojaške operacije proti Sovjetski zvezi. Na zapisnik je vojak povedal, da je komunist in prijatelj Sovjetske zveze, zato je postavil svoje življenje na kocko, da bi opozoril Rusijo na pretečo nevarnost.

Razen brzobjavke bi morala Stalinu dati v odobritev še povelje četam zahodnih vojaških okrožij o takojšnji mobilizaciji.

Stalin je stal ob steni pod slikama Marxa in Engelsa in mirno vlek el svojo pipo, medtem ko je molče poslušal maršalovo poročilo. Potem je stopil s počasnimi neslišnimi koraki k dolgi konferenčni mizi, vrgel porabljeno vžigalico v medeninasti pepelnik, se prav počasi obrnil k obeh oficirjema, ki sta stala pred njim v pozoru, in suho vprašal:

„Kdo pa vama jamči, da niso Nemci tega prebežnika sami poslali?“

Pri tem je mrzlo pogledal s svojimi malimi, nekoliko priprtimi očmi, maršala in generala v obraz. Molčala sta. „Sta prepričana, da ni to kaka provokacija?“ je še enkrat vprašal Stalin, dvignil glas in se zazrl to pot v šefa generalnega štaba.

Ni ga bilo v Stalinovi okolici, ki bi si upal odločno odgovoriti z da na to vprašanje, kajti vsi so vedeli, da ga nikoli ne zapusti misel na možne provokacije Nemcev, Francozov ali Angležev, s katerimi bi poskušali zaplesti Sovjetsko zvezo v vojno. Ta misel je bila neločljivo povezana z drugo: ne se pustiti zapeljati takim provokacijam.

Vsakdo, ki je s Stalinom govoril ali pa ga le poslušal, je imel za samo ob sebi umevno, da ve Stalin več, da ima boljši pregled čez vse in da so mu znane stvari, ki jih zna pravilno vrednotiti le on.

In tudi to pot je vera v Stalinovo intelektualno premoč, v njegovo sposobnost ostreje kot drugi prodreti v bistvo stvari, zbudila v obeh oficirjih, ki sta stala pred njim, željo, da bi se pridružila Stalinovemu mnenju in delila njegove misli. In vendar stvari niso šle po ustaljeni poti.

Šef generalnega štaba je vrgel svojo težko, veliko glavo nazaj in prepričano rekel: „Ne, tovariš Stalin, prebežnik ne laže!“

Maršalu poleg njega se je zazdelo, da se mora vsak hip zrušiti na generala nebo. Vendar se ni zgodilo nič. Stalin je nekaj sekund molče gledal šefa generalnega štaba, potegnil ne-

ne, vzel iz nje dve cigareti, zdrobil tobak iz njih, vrgel cigaretni papir v pepelnik in si začel polniti pipo. Mirno je potem nekaj časa prižgal tobak, potegnil prve dime in dejal:

„Za tako povelje se mi zdi še pre zgodaj. Pripravite krajši predlog v tem smislu, da lahko pričakujemo v noči na 22. junij obmejne provokacije.“ Pomolčal je in čez nekaj časa dodal: „Ne smemo pa se jim pustiti zapeljati.“

Stalin je še vedno molčal. Sedel je na pol oblečen na zofo, ki so mu jo čez noč spremenili v posteljo, sklonjen nad mizico s telefonom. Čutil je, da ga neznanska teža vedno bolj pritiska k tlom. Položil je slušalko na ploščo, ne da bi jo izpustil iz rok. Tudi njemu je stopil pred oči prizor, ki se je podil po glavi možu na drugem koncu žice.

Vendar sta imela pri tem vsak svoje misli. „Bila je napaka,“ je premišljeval general, „da ni Stalin verjel nemškemu vojaku in nama in da je prepovedal, da bi dali komandantom enot proste roke za ukrepanje. Zakaj molči tudi sedaj zakaj ne izda s svojo običajno odločnostjo enega samega v tem trenutku edino mogočega povelja?“

„Kaj se dogaja zdaj na meji?“ si je istočasno belil glavo v svoji mirni leseni hiši ki jo je ločila od gozda še visoka lesena ograja, mož s telefonsko slušalko v roki. „Ali ni vsega tega kriva samo panika? Ali ne gre samo za histenjo, ki mnogokrat popade ljudi, kadar niso zmožni prodreti stvarjem do dna in zato vidijo vse

ukrepe, ki bi mu omogočili, da bi prepričal Nemce in njihove satelite o agresiji Sovjetske zveze.

Kaj pa, če se je o tem domenil z Angleži? Morda je Churchill, stari lisjak in zakleti sovražnik komunizma, pregovoril Nemce, naj spremenijo smer svojih napadov, in je bil Hitler prisiljen zadati ta udarec, da bi se opravičil pred svetovno javnostjo?“

Bolj ko je Stalin premišljeval o tem, toliko bolj prepričljivi so se mu zdeli njegovi argumenti. Končno je primaknil slušalko k ušesu in rekel počasi in tako tiho, da je bilo celo za njegov pridušeni način govorjenja neobičajno: „Tako se z ljudskim komisarjem odpeljita v Kremelj. Pokličita Poskrjubišova (osebni Stalinov tajnik in član CK — opomba prevajalca). Naj skliče vse člane politbiroja.“ Ne da bi čakal na odgovor, je odložil slušalko.

Pol ure kasneje so zdrvele dolge, črne limuzine skozi odprta vrata v ograji okrog dače. Ko sta vstopila maršal in general v kremeljski delovni kabinet predsedništva ljudskih komisarjev, obit s hrastovino, so člani politbiroja že sedeli pri dolgi, politirani konferenčni mizi. Stalin ni odgovoril na pozdrav obeh oficirjev, ampak samo zamolklo rekel: „Poročajta!“

Maršal je podal lakonično poročilo o položaju. „Nemški letalski napadi na Murmansk, Talin, Kijev, Mogilev, Odeso... Sovražna ofenziva na celotni zahodni meji.“ Ko je končal, je bilo zaslišati Stalinov glas: „Ali mislita, da ne more biti vse to provokacija?“

Vsi, ki so bili v tej veliki sobi, može, ki so sedeli okoli mize, predvsem pa oboja oficirja, mršavi z maršalskimi zvezdami na ovratniku in tršati, kvadratasto grajeni armadni general z mogočno lobanjo in težko brado, so razločno čutili, da nima Stalin v tem trenutku nobene druge želje, kot da bi mu pritrčila na njegovo vprašanje.

General je odvrnil verjetno ostreje, kot je nameraval: „Kakšna provokacija naj bo to, tovariš Stalin? Bombe vendar padajo na naša mesta!“

Stalin je nestrčno zakrtil z roko po zraku, ker je dobil odgovor, ki mu ni bil všeč. „Nemci so mojstri provokacij. Če bi bilo potrebno, bi bombardirali celo lastna mesta!“ Po vrsti se je oziral v vse navzoče, kot da bi pričakoval podporo. „Tako moramo dobiti zvezo z Berlinom!“ je dejal potem in pokazal s pipo na Molotova. „Pokličite nemško veleposlaništvo.“

Vsi so si oddahnili: iz Stalinovih ust je bilo slišati nekaj, kar je vsaj nakazovalo povelje. Vsi so pričakovali v tem trenutku od Stalina povelje. Molotov je poskočil in stopil k telefonu, ki je stal na mizici poleg Stalinove pisalne mize. Polglasno je dajal navodila dežurnemu v ljudskem komisariatu za zunanje zadeve.

(Dalje na 7. strani)

Zbegan in nezmožen, karkoli storiti, je bil Stalin, ko so mu sporočili, da je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo — poročja Aleksander Cakovski, glavni urednik moskovske „Literaturnaje gazete“ v svojem zgodovinskem romanu „Blokada“. Pisatelj poskuša Stalinove napačne ocene položaja v začetku vojne, ki so imele hude posledice, razložiti psihološko: Stalin je pri njem „veliki mož“, poln nevarnih nasprotij, genialen videc v bodočnost, ki postane žrtev prepričanja v lastno nezmožljivost. V izmišljenih samogovorih najde opravičilo zase. — S tem prikazom Stalina kot Hamleta z dvema obrazoma se vključuje Cakovski v sedanjo sovjetsko kampanjo za rehabilitacijo Stalina: da bi preprečili naraščajoče notranje nemire in ideološke odklone, prisega sedanje kremeljsko vodstvo na nevarnost sovražnika od zunaj, ki ga je tudi Stalin lahko premagal samo „s predanostjo milijonov ljudi komunizmu“.

Objavljamo nekoliko skrajšan odlomek iz romana „Blokada“, ki ga je TT povzel po časopisu „Znamja“.

kajkrat globoko iz pipe in začel potem počasi hoditi po sobi gori in doli. Končno se je ustavil ob dolgi mizi in rekel tiho: „Preberite predlog za povelje četami!“

Šef generalnega štaba je naglo izvlekel iz aktovke papir in glasno prebral povelje. Spet je nastopila tišina.

Stalin je previdno izbrskal iz pipe ostanke tobaka v pepelnik, odprl škatlo z napisom „Flora Hercegovici-

samo po vrhu? Ali ni mogoče, da bi bili letalski napadi, katerih obseg ljudje v paniki gotovo pretiravajo, samo del premišljene provokacije?“

Ne, Hitler ne more biti tako neumen, da bi se spustil v vojno s Sovjetsko zvezo, ne da bi poprej opravil z Anglijo. Ti letalski napadi so samo provokacija in so morali zavzeti tak grandiozen obseg, da bi spravili ljudi šibkih živcev v paniko. Hitler prav gotovo pričakuje povračilne

Tedaj ni videl drugega nego Elzo in ni očutil drugega nego sladkosti in bridkosti, katere mu je povzročevala slepa strast.

Zdaj pa se je oglasila mirna, računajoča pamet. In njej nasproti si je Hrast redkokrat mašil ušesa. Poleg tega pa so mu hodile po glavi besede Boletove soproge: „Ta revna, uboga guvernanta! Pomislite o svoji prihodnosti, o svoji karieri!“

Da, da, kariera — tako nekako na političnem polju, to je bilo Hrastu najljubše, najprijetnejše sanjarjenje; in za to kariero je treba kolikor toliko — premoženja. Ubog politik je redkokdaj vpliven. Guvernanta pa nima niti počnega groša!...

Tako je premišljeval doktor večkrat sleherni dan onega tedna; v nedeljo popoldne se je pa vendar odpravil na Drenovo.

Kakor je pričakoval, našel je Medena tamkaj. Z Boletom sta pila črno kavo in pušila cigarete. Gospe in Elze ni bilo videti.

Bole je predlagal, da napravijo kratek tarok, in kmalu so sedeli vsi trije pri okrogli mizi, zamišljeni in utopljeni v igro. Čudno, da je bil doktor redkokdaj tako pazljiv pri igri kakor danes. Čez dobro uro stoprav, ravno ko je bil Meden zgubil veliko igro ter je z nejevoljnim obrazom odšel onima novce — vprašal je Hrast, tako rekoč mimogrede, kje je Boletova obitelj.

„Ah, dat Pozabil sem vama povedati. Vsi so se peljali v Zalag obiskat tamošnjo gospodo. Toda vrniti se morajo pred večerom. Vidva pa ostaneta tu?“

Meden je pritrdil, a doktor se je hotel izgovarjati.

„Opravila imam mnogo!“

„Ah, beže, bežil Svoje kmete lahko jutri dereš, saj ti ne odido,“ reče Bole dobrovoljno, „po večerji se pa pelješ domov; zdaj je mesečno.“

Ko se je zmračilo, pustili so karte ter šli pred grad; malo pozneje se je pripeljala gospa z dekletcema in Elzo. Sklenili so iti v mali prijazni cvetnjak na zadnjem koncu vrta in tam se je vnel prav živahen pogovor. Pozneje je odšla gospa ukazovat nekaj hišni, in slučaj je nanasel, da se je malo potem prišel tovamiški vodja posvetovati zaradi nekkih hrastov z gospodarjem in Medenom, kateri je bil tudi nekoliko v trgovski zvezi z Boletom.

Oba sta šla v grad in guvernanta je ostala sama z doktorjem v cvetnjaku. Svetilnica, viseča s stropa, brlela je slabo in v to poltmo je seval mesec skozi sprednjo stekleno steno.

Meden je bil odhajajoč tako utopljen v omenjene hraste, da se niti ozrl ni, Bole pa je postal malo v vratih ter dejal: „Oprost, doktor, samo za trenutek; takoj se vrneva.“

Hrastu se je dozdevalo, da so imele te besede malo porogljiv naglas. Pa ni odgovoril ničesar.

Oba, doktor in guvernanta, molčala sta dolgo. Sedela sta si nasproti ob okrogli mizi, na kateri je stala velika aloa in okrog nje v majhnih posodah venec prekrasnih marjetic, hijacintov in drugih zgodnjih cvetic. Vonjava, ki je polnila topli zrak, bila je mamljiva.

In vendar se je doktorja polastil neprijeten čut, tako blizu, kakor bi bil v ledenici. Streslo ga je dvakrat, mrzlici enako, in sam ni vedel, je li to strast ali bojazen pred strastjo. Ko bi bil sedel poleg guvernante — tega si je bil v svesti — že zdavnaj bi jo bil objel in poljubil, in to tem rajši in morda tem strastneje, ako bi se bila ona branila; tu pa je stala široka miza med njima in krasne rože na njej so tako mamljivo duhtele. Do guvernante pa je bilo treba storiti najmanj tri korake in kolikokrat je človeku v enakem položaju še en korak preveč in nemo-goč.

Elza je bila v molčanju trdovratna; neprestano je zrla na svoje čipke, katere je pletla tudi nocoj, kakor navadno v prostih urah, pa vendar je bila videti nemirna; upala si ni pogledati Hrasta, akoravno je dobro čutila, da tudi on ne upira očesa v njo, nego da zre nepremično v tla.

„Kako ste se zabavali pri Zaloških?“ vpraša doktor, ne da bi dvignil glavo.

„Ah, prijeto je tam; družba je jako ljubezniva in meni simpatična,“ deje Elza.

„Gospodične so zmerom dobre volje! Zlasti Vera, kolikor jo poznam. Pa — kavalerije ni bilo videti?“

Hrast je vprašal to z zlobnim naglasom.

„Jaz vas ne umem!“ reče guvernanta.

„Čudno! Ne veste li, da imajo one gospe največ znanstva med oficirji, zlasti kavaleristi in artileristi. Ljudje pravijo, da je ni nedelje brez oficirja — v Zalogu namreč.“

„Mogoče,“ pristavi guvernanta malomarno, „toda danes ni bilo nobenega. Tudi govorili niso o takih znanjih.“

Doktor je vstal s stola. Ta pogovor, ki se je sukral krog drugih ljudi in ki njiju ni več zanimal, nego toliko, da sta besedovala, omogočil mu je, da je stopil k stekleni steni.

Ko bi bil govoril o svojih stvarih in o svoji ljubezni, ne bi se bil mogel ganiti.

„Krasen večer je tol!“ dejal je, ozri se ven v mesečino.

Ona ni odgovorila; položila pa je pletenje v naročaj in zrla v jasno pomladno noč.

Hipno se zgane in reče polglasno: „Ali veste, kaj se godi nocojšnji večer? To noč?“

„Ne, ne vem,“ odgovori Hrast nekako začuden ter se obrne k njej.

(Nadaljevanje sledi)

za oddih in razvedrilo

ERNEST DUDLEY

POTNIK

Bilo je ob sedmih zjutraj. Sobarica hotela „Robinson“ v Hallu je potrkala na vrata sobe številka sedem in vstopila. Postavila je pladenj s skodelico čaja na nočno omarico. Nato je stopila k oknu, razgrnila zavese in odšla iz sobe.

Gospod Ellis je med zehanjem sedel na rob postelje in začel srkati čaj. Kmalu nato se je spuščal po hotelskih stopnicah. Bil je majhne rasti in plešast. Nosil je brezhibno sivo obleko in črno kravato.

Ko je vstopil v jedilnico, mu je lastnica hotela gospa Robinson prinesla zajtrk. Ellis je že dvajset le delal za neko veliko londonsko trgovsko firmo. Ta dan je moral obiskati deset jeklarskih podjetij v tem mestu.

Vstopil je v svoj avtomobil, kjer je že bil njegov kovček z vzorci, in odpeljal.

Bilo je tri popoldne, ko je končal vse posle v Hallu in krenil nazaj v London.

Istega dne, okoli petih popoldne, je Harry stal na cesti blizu Chelisforda. Hotel je štopati kak avto, da bi ga peljal. Po desetih vozilih, ki so odbrzela, ne da bi se ustavila, se je en avto, končno ustavil. V njem je bil samo voznik. Bil je Ellis. Harry je sedel na prednji sedež.

Ellis je bil dobro razpoložen in je takoj pričel pripovedovati. Povedal je, da je trgovski potnik in da se po uspešno opravljenih poslih vrača domov, v London.

Stalin ni hotel verjeti...

(Nadajevanje s 6. strani)

Nastala je mrtvaška tišina. Le Stalin je nemirno hodil ob steni sem ter tja. Z neprižgano pipo v roki je enkrat, dvakrat obstal, kot bi prisluškaval nečemu v sebi. Navzoči v sobi so imeli občutek, kot da bi prisluškaval odmevom oddaljenega topovskega streljanja.

Tedaj je zazvonil telefon. Molotov je hlastno dvignil slušalko. Nekaj sekund je tiho poslušal, rekel potem: „Naj pride!“, odložil slušalko in ves vznemirjen zajecjal: „Schu... Schulenberg me hoče takoj videti. Rekel je, da ima važno obvestilo. Naročil sem, naj pride.“ „Pojdi,“ je na kratko odvrnil Stalin. Molotov je naglih korakov zapustil sobo.

Spet je zavladala tišina. Vsa se je zatopil v svoje misli. Niti opazili niso, da se je Molotov vrnil. Š potrtim glasom je dejal: „Nemška vlada nam je napovedala vojno.“

Stalin je bil ravno v oddaljenem kotu sobe. Sunkovito se je obrnil. V njegovem pogledu so opazili vsi, da se je dogodila v njem težko razumljiva, vendar globoka sprememba. Zdelo se je, kot da bi ga zapuščala zavest, kot da ničesar več ne vidi. Napravil je nekaj negotovih korakov po sobi. Pritipal se je do mize in se sesedel v prazen stol. Glava mu je klonila na prsi. Nagnil se je naprej in nezavedno položil še vedno neprižgano pipo na mizo. V predstavi milijonov ljudi je bila ta pipa vedno kot zvarjena s Stalinovo roko, nekak naraven podaljšek te roke. Zdaj je ležala samotna in brez pomena na veliki mizi, nič drugega kot upognjen košček lesa.

Končno je dvignil Stalin glavo, izprožil prst proti obema oficirjema in rekel: „Izdajte ukaz, naj naše čete zavrnejo napade sovražnika. Toda...“ je nadaljeval tiše, „ukazite predvsem, da ne smejo prestopiti meje.“ Umolknil je in dodal: „Za letalstvo to ne velja. Lahko gresta.“

Zadnje besede je spregovoril v svojem običajnem mirnem tonu in vendar so se zdele vsem polne bolečine in razočaranja ter hkrati nenaravne razdražljivosti. Stalin je bil pobit, bil je popolnoma uničen, in vsi so to vedeli.

Ed bo rekel, da je bil pri njem v Cardiffu na dan zločina. Cardiff je precej bolj stran od Chelisforda kot London!

Cesta se je začela spuščati k reki. Videle so se luči Tillbourryja.

Harry je zamišljeno gledal reko, ki se je svetlikala v noči. Tedaj se je spomnil. Imeti mora avtomobil. Ko bi imel avto, bi lahko čez noč z največjo hitrostjo peljal do Cardiffa. Tam bi mu pomagal Ed.

Pogledal je na uro. Sedem zvečer. V Cardiff bi lahko prišel pred polnočjo.

— Dospela bova v nekaj minutah — je rekel Ellis. — Brod gre ob sedem in petnajst.

V trenutku obupa se je Harry odločil, da prisili Ellisa, naj ustavi avtomobil. Hitro bi obračunal z njim in nadaljeval vožnjo. Toda hitro je opustil ta načrt. Promet je bil zelo živahen in preveč bi tvegalo, če bi poskušal kaj takega.

Kmalu sta se že peljala po ulicah Tillbourryja. Harry je videl puščico, na kateri je pisalo: pristanišče. Malo naprej je bila še ena tabla s puščico in napisom: brod za prevoz motornih vozil. Ustavila sta zraven blagajne.

Ellis je izstopil in rekel: — Kupil bom karte za brod.

Nekaj hipov kasneje je bil Ellis spet v vozilu. Ponudil je Harryju tri karte in dejal: — Naj bodo pri vas.

Brod je bil v pristanišču. Ellis je zmanjšal hitrost in zapeljal avto čez most na brod. Tam je že bilo nekaj avtomobilov in tovornjakov. Manevriral je, dokler ni ustavil avtomobila na samem robu broda. Bila sta v senci velikega tovornjaka.

Ellis je odprl vrata in stopil ven. Harry je šel za njim. Motorji so za-

Andrej Kokot:

Domu

Zapustil sem te in hodim po tujem svetu.

Vzel sem prgišče tvoje zemlje,

da se v sili zakopljem pod njim.

Iz pesniške zbirke „Zemlja molči“, ki jo dobiti v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu; cena 32 šilingov.

FERNANDO DE MEDINA

Zazvonil je telefon in iz slušalke se je oglasil odločen moški glas, ki očitno ni bil vajen, da bi mu kdo ugovarjal:

— Tukaj banka Panagra. Pri telefonu direktor Munjoz. Pridite takoj v mojo pisarno!

— Kaj pravite Banka Panagra? Ste mi mar odobrili kredit — sem vzkliknil vzradoščen, zakaj bil sem na robu finančnega zloma.

— Kaj čakate? — me je prekinil direktor. — Ne gre za kredit, ampak za detektiva! Nujno potrebujem detektiva in priporočili so mi vas. Pridite čimprej, nujno vas potrebujem!

— Prav rad pridem, toda verjetno ste se zmotili v telefonski številki. Jaz namreč sploh nisem detektiv!

Toda direktor je že odložil slušalko in te moje izjave sploh ni slišal. Kaj mi je torej preostalo? Kot človek, ki veruje v čudeže, sem pograbil svoja temna očala in pipo. Čez deset minut sem se znašel pred omenjeno banko.

Opazil sem, da pred banko ne stoji dolga vrsta ljudi kot običajno, temveč samo neka starejša ženska, ki je pomivala stopnice in vrata.

— Bi mi lahko povedali, kje je direktor Munjoz? — sem vprašal žensko.

— Pojdite naravnost, potem pa na levo in naposled na desno. Prva vrata na desnem hodniku so direktorjeva. Ko boste vstopili v sobo, boste zagledali pred seboj debelega, blaziranega možakarja z redkimi lasmi, ki mu človek nikoli ne bi prisodil, da je direktor takšne banke. To je Munjoz. Vi ste gotovo s policije, kajne?

— Uganili ste.

— Nihče drug ni mogel biti kot Ariga! — je rekla ženska odločno.

TA TEDEN VAM PREDLAGAMO:

Biseri slovenske besede

■ Josip Murn: IZBRANE PESMI , miniaturna izdaja, 162 str., usnje	šil. 30.—
■ Simon Jenko: PESMI , miniaturna izdaja, 168 str., usnje	26.—
■ Fran Levstik: PESMI , miniaturna izdaja, 118 str., usnje	26.—
■ Simon Gregorčič: IZBRANE PESMI , miniaturna izdaja 208 strani, usnje	30.—
■ Dragotin Kette: PESMI , miniaturn. izdaja, 180 str., usnje	30.—
■ France Prešeren: POEZIJE , miniaturna izdaja, 250 strani, usnje	35.—
■ Karel Destovnik Kajuh: PESMI , miniaturna izdaja, 64 strani, usnje	35.—
■ Ivan Cankar: PESMI — PODOBE IZ SANI , miniaturna izdaja, 214 str., usnje	35.—
■ Alojz Gradnik: PESMI , miniaturna izdaja, 126 str., usnje	25.—
■ Srečko Kosovel: MOJA PESEM , 260 str., ilustr. pl.	50.—
■ Anton Aškerc: IZBRANE PESMI , 216 str., pl.	79.—
■ Oton Župančič: DUMA , 56 str., ilustr., pl.	32.—
■ France Prešeren: POEZIJE , faksimile rokopisa	200.—
■ Simon Gregorčič: POEZIJE , faksimile rokopisa	142.—

Posamezne knjige lahko naročite po pošti. Plačilo možno tudi v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC, WULFENGASSE

čeli delati in brod se je odmaknil od obale.

Brod je bil slabo razsvetljen, nebo pa brez zvezd.

— Vedno krene točno ob sedmih in petnajst. V desetih minutah bomo na drugem bregu — je rekel Ellis.

Harry se je začel ogledovati. Ogromni tovornjak ju je varoval pred pogledi drugih potnikov na brodu. Šoferska kabina tovornjaka je bila prazna. Šofer je očitno stopil iz vozila, da se sprehodi po brodu.

Harry se je nagnil preko ograje. Bili so na sredini reke.

Stopil je Ellisu za hrbet in ga z obema rokama, na katerih je imel rokavice, stisnil za vrat. Stiskal je tako dolgo, dokler je Ellis dajal znake življenja. Potem ga je dvignil in vrgel preko ograje. Slišal je kako je truplo pljusnilo v vodo.

Skoraj ni mogel verjeti, da je to napravil. Vse se je zgodilo bliskovito hitro. Stal je ves drhteč in moker od znoja. Pričakoval je, da bo nekdo pričel kričati. Toda razen ropota motorjev ni bilo slišati ničesar. Obrnil se je. Nikogar ni videl.

Vrnil se je v avto. Kmalu nato je prišel šofer tovornjaka in zlezal v kabino.

Motorji so prenehali delati in brod se je ustavil. Dosegli so drugi breg. Vozila so eno za drugim peljala

preko rampe na pristanišče in potem navzgor v mesto.

Tudi na tej strani je bila blagajna. Poleg nje je stal možakar in zbiral karte.

Harry se je ustavil pred blagajno in podal karte.

Možak jih je pogledal in nato pogledal v avto. Odprl je usta, da bi nekaj rekel. Nekaj je bilo v izrazu njegovega obraza, zaradi česar je Harryja prevzel paničen strah. Zavedel se je, da je nekaj pogrešil.

S pestjo je udaril možakarja v obraz in dodal plin. Možak se je zamajal, pa ni padel. Pogledal je, da bi si zapomnil številko vozila in nato stekel v hišico, kjer je bila blagajna.

Harry je z veliko hitrostjo vozil po cesti, ki je peljala mimo Londona in šla proti zahodu v smeri Cardiffa.

Za seboj je zaslišal sireno policijskega avtomobila, prav ko je zavozil v Cidenham.

Kasneje, ko jim je povedal vse, kar so hoteli vedeti, je eden od detektivov rekel:

— Če ne bi napravil neumnosti, te verjetno ne bi nikoli ujeli.

Harry ga je nerazumevajoče pogledal.

— Ponudil si tri karte, moral pa bi imeti samo dve. Eno zase, drugo za avto. Blagajniku se je zdelo sumljivo, ker ni bilo drugega potnika.

Kako sem postal detektiv

— Kdo? Kaj? Kako?

— No, fisti, ki je ukradel deset tisoč bolivianov.

— Da, da. Prav imate. To sem tudi jaz takoj pomislil, — sem pohitel. — Vprašujem se samo, kako jih je ukradel.

— To je jasno vsakemu otroku! Direktor je postal žejen, odšel je iz svoje sobe in stopil k umivalniku, pri tem pa je pozabil zakleniti svojo vzdano omaro. Mar ni to dovolj časa za človeka, da dvigne piškavih deset tisoč bolivianov?

— Seveda! To sem tudi jaz takoj pomislil. Sprašujem se samo, zakaj ravno Ariga in nihče drug.

— Ha! To je zato, ker je Ariga eden najbolj prebrisanih možakarjev v La Pazu, gospod inšpektor. Stopite malo bliže k njemu, pa boste takoj začutili, kako smrdi po whiskyju in konjaku. Prej je smrdel po navadnem pivu, danes pa smrdi po najdražjem scotchju in francoskem konjaku. Na to sem davi takoj postala pozorna. Poleg tega se mi je njegova žena včeraj pritožila, da je prišel domov ob petih zjutraj. In kaj mislite, kaj je našla v njegovem žepu? Nič drugega kot žensko rokavico in dve vstopnici za El Galio de Oro, to pa je, kot gotovo veste, najdražji bar v našem mestu!

— Strahota! Podlež! — sem se zgrozil.

Odšel sem v direktorjevo sobo. Točno po opisu: za mizo je sedel direktor, debel, blaziran, napol plešast itd.

— Dober dan, inšpektor! — je vzkliknil, ko me je zagledal. — Tu je tista vzdana blagajna. Predvčerajšnjim popoldne sem namreč...

— Ni vam treba dalje govoriti, — sem ga prekinil.

Sklonil sem se k blagajni in si jo ogledal. — Da, — sem dejal nato, — vsekakor je takoj opaziti, da je bil na delu nepridiprav, da da...

— Ampak... — je zajecjal osupli direktor.

— To je bilo storjeno v treh minutah. Dejansko je v tem času mogoče ukrasti še mnogo več kot samo piškavih deset tisoč bolivianov, kajne? Direktor je od začudenja zazijal.

— Odkod pa veste... — je pričel, toda zo pet sem ga prekinil.

— Ali niste morda, — sem nadaljeval avtoritativno, — predvčerajšnjim začutili žejo in stopili k umivalniku? Poleg tega, ali imate pri vas uradnika, ki mu je ime Ariga, gospod direktor?

— To je čudež nad čudeži! Je zastokal direktor. — Saj vse veste, kot da ste vedno živeli v tej hiši! Da, res je, bil sem žejen in imam Arigo! — Takoj ga pokličite! To vam je največji prebrisanec v vsem La Pazu!

Komaj je Ariga vstopil, sem vzkliknil:

— Poslušajte, človek! Na deset metrov daleč smrdite po whiskyju in konjaku! Priznajte resnico in vrnite direktorju denar, če ga niste že vsega zapili v El Galio de Oro!

Ariga se je skoraj sesedel. Ko je malo prišel k sebi, je seveda vse priznal.

Direktorju Munjozu sta pritekli dve debeli solzi po licih. Objel me je in vzkliknil:

— Genialni! Vi ste najslavnejši detektiv na svetu! Bi hoteli postati naš privatni detektiv? In tako sem hočeš nočeš postal detektiv.

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljevanju — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavni orkestri, slavni dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhen dragocenost — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

Sobota, 5. 7.: 6.08 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k oliki — 10.05 Komorni koncert — 13.00 Srečanje z Avstrijo — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 16.30 V žarišču — 17.10 Ex libris — 18.00 Evropa poje — 18.30 Avstrijska komorna glasba — 19.20 Oddaja zveznega kanclerja — 20.00 Portret — 21.00 Avstrijski samostani — 22.10 Srce sveta — 23.10 Majhna nočna glasba.

Nedelja, 6. 7.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov — 9.10 Za prijatelja stare glasbe — 9.45 Ciril in Metod, slovanska apostola — 11.00 Kulturno poročilo — 11.15 Orkestrski koncert — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 15.00 Ljubite klasiko — 16.30 Iztek evropskih rek: Donava — 17.05 Obzornik znanosti — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.10 Mojstri tričetrtinskega takta — 20.00 Slavnostne igre — 22.10 Tribuna — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 7. 7.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Agrarna politika — 6.11 Vesele melodije — 10.05 Komorna glasba in pesmi romantike — 13.45 Avstrijska pripovedka — 15.00 Živalska geografija — 15.30 Ljudska kultura naših sosedov — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Raziskovalne naloge — 20.00 Evropski koncert — 21.00 Brez strahu pred glasbo — 21.30 Dürrenmatt: Analiza — 22.10 Znanje časa — 23.10 Dunajski slavnostni tedni.

Torek, 8. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.11 Vesele melodije — 10.05 Komorna glasba in pesmi — 13.45 Dunaj v feljtonu — 15.00 Umetnost in kriminaliteta — 17.10 Raziskovalci v gosteh — 19.30 Slike spomina — 19.45 Pesmi Huga Wolfa — 20.00 Spectrum Austriae — 21.00 Strupi naše civilizacije in njihov vpliv na človeške organe — 21.30 Klavirska glasba — 22.00 Filozofska antropologija — 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 9. 7.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Vesele melodije — 10.05 Komorna glasba in pesmi — 13.45 Tuji pripovedniki — 15.30 Ljudska kultura naših sosedov — 17.10 Uvod v empirijsko sociologijo — 17.30 Mladinska redakcija — 20.00 Orkestrski koncert — 21.30 Socialna psihiatrija — 22.10 Kriminalna igra — 23.10 Dunajski slavnostni tedni.

Četrtek, 10. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.11 Vesele melodije — 10.05 Komorna glasba in pesmi — 15.00 Izobrazba, univerza, družba — 17.10 Lirika Erike Mitterer — 17.30 Raziskovalno delo visokih šol — 19.30 Kulturno-politične perspektive — 20.00 Franz Schubert na Zgornjem Avstrijskem — 20.45 Komorna glasba — 21.15 V žarišču — 22.30 Kraljica instrumentov — 23.00 London-Pariz-Rim.

Petek, 11. 7.: 6.05 Nobeden ne bo zmagal — 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.11 Vesele melodije — 10.05 Komorna glasba in pesmi — 13.45 Vesele pripovedke — 15.00 Stare sledi na področju Alp — 15.30 Ljudska kultura naših sosedov — 17.10 Iz sveta likovne umetnosti — 17.30 Mladinska redakcija — 20.00 Radijska igra — 21.15 Karintjsko poletje — 22.10 Kriminalna igra — 23.10 Dunajske pesmi.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zvenč jutranji pozdrav — 9.00 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Odmev časa — 18.45 Šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.

Sobota, 5. 7.: 5.05 Pihalni zvoki — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Obzornik za ženo — 10.05 Glasba vam v zabavo — 11.00 Naša lepa domovina — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Zabavni koncert — 14.30 Dobrodošli na Koroškem — 15.30 Koncert želja — 17.10 Pisano sobotno popoldne — 18.00 Vaš konjiček — 18.40 Koroški profil — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 „Američani v Parizu“ — 21.00 Zveneča Avstrija — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 6. 7.: 6.35 Pihalna godba v nedeljo zjutraj — 7.35 Glasbeno potovanje — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Glasbena zabava v ne-

deljo dopoldne — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert želja — 16.00 Otroška ura — 16.30 Življenje in delo bratov Schrammel — 17.05 Novi val — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Pridite in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgled — 20.10 Poletna zmes — 21.30 Parada paradij.

Ponedeljek, 7. 7.: 5.05 Pihalna godba — 5.33 Ljudske viže — 9.30 Ljudska glasba sveta: Georgija — 11.00 Godci, zaigrajte — 13.45 Glasba po kosilu — 13.55 Davčna pravo — 15.00 Nova koroška pesem — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Venček melodij — 19.15 In kaj pravite vi — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 „Blagoslovitev prapora“, ljudska igra — 21.15 Ljudska glasba sosedov: Italija.

Torek, 8. 7.: 5.05 Začetek dneva s pihalno godbo — 5.33 Ljudske viže — 9.30 Dežela ob Dravi — 11.00 Veselo petje, veselo igranje — 13.45 Za koroško mladino — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Venček melodij — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Slišiš pesmico — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Hammond-Cocktail.

Sreda, 9. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 šanson v opereti — 11.00 Dunaj in vojska — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Veliki strah malih ljudi — 15.00 Pogovor o znanstvenih knjigah — 15.15 Koroško pesništvo — 15.30 Koroška včeraj in danes — 16.00 Venček melodij — 17.10 Melodije iz operet — 18.00 Kulturni problemi Koroške — 19.15 Na obisku pri koroških zborih — 20.10 Dunaj, jugovzhodno križišče — 21.00 Ljubljeneč bralcev — 21.15 Staroavstrijska slikarica.

Četrtek, 10. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Godalna skupina Wilhelma Dumke — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Ura pesmi — 16.00 Venček melodij — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.15 Veselo in zabavno — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Koroški hišni koledar — 21.00 Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drave.

Sreda, 9. 7.: 14.15 Informacije — iz kmetijstva — Za gospodarstvo — Poper in sol.

Četrtek, 10. 7.: 14.15 Informacije — Solistična ura.

Petek, 11. 7.: 14.15 Informacije — Slovenske narodne — Kulturna panorama.

RADIO LJUBJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prilagoditve dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nočturno.

Sobota, 5. 7.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško potovanje — 9.20 Čez travnike zelene — 9.50 Naš avtopost — 12.10 Šopek jugoslovanskih samospjevov — 12.40 Z domačimi ansambli in pevci — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Polke in valčki z Dunaja — 15.40 Poje sopranistka Nada Vidmar — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Poje zbor „France Prešeren“ iz Celja — 18.15 „Top-pops 11“ — 18.50 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel Boruta Lesjaka — 20.00 Sobotni večer — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 6. 7.: 4.30 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.44 Skladbe za mladino — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.50 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Z novimi ansambli domačih viž — 15.40 Nedeljska reportaža — 14.05 Glasba ne pozna meja — 15.05 Popoldne ob zabavni glasbi — 15.30 Humoreska tedna — 16.05 Po domače — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Jugotonove glasbene razglednice — 20.10 Zabavno glasbena oddaja — 22.15 Zplešimo ob glasbi velikih orkestror — 23.15 Godala v noči.

Ponedeljek, 7. 7.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Paleta zvokov — 9.45

TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1. PROGRAM

Sobota, 5. 7.: 16.30 Za otroke — 16.35 Deček in pes — 17.05 Za družino — 17.30 Knjižni kotiček — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Daber večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Peter Alexander predstavlja specialitete — 21.30 Šport — 22.00 Čas v sliki — 22.10 Johnny Concho, western.

Nedelja, 6. 7.: 14.00 Turnir narodov — 16.30 Za otroke — 17.40 Kontakt — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.30 Operni vodič — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Bratranec Basilio — 21.55 Čas v sliki — 22.05 Mednarodna športna prireditve.

Ponedeljek, 7. 7.: 18.00 Teletest — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Portret igralca: Werner Kraus — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Lopovi proti lopovom — 21.05 Šport — 22.05 Čas v sliki — 22.15 Začarani park.

Torek, 8. 7.: 18.00 Smeh dovoljen — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Iskalci zakladov današnjih dni — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Pesem z Dunaja — 21.00 Veliki zvon — 22.15 Čas v sliki.

Sreda, 9. 7.: 11.00 Burno poletje — 12.15 Šport — 17.00 Pavliha na Kitajskem — 17.45 Zmaj, ki se boji vode — 17.55 Kmetijski obzornik — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Prometni razgled — 21.00 „Ubogi Rihard“ — 22.35 Čas v sliki.

Četrtek, 10. 7.: 18.00 Spored prihodnjega tedna — 18.05 Male dragocenosti velikih mojstrov — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Policijsko poročilo — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kdar seje vihar — 22.25 Čas v sliki.

Petek, 11. 7.: 11.00 Gospa Miniver — 18.00 Človek v vesolju — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Jez — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Salto mortale — 21.15 Časovni dogodki — 22.15 Čas v sliki.

TV LJUBLJANA

Sobota, 5. 7.: 14.00 Mednarodni teniški turnir — 17.40 Narodno-zabavna glasba — 18.10 Disneyev svet — 19.00 Jugoslovanska revolucija — 20.00 Dnevnik — 20.35 Srečanja na izseljeniškem pikniku — 21.25 Rezervirano za smeh — 21.40 Inšpektor Maigret — 22.30 Kažipot — 22.50 Poročila.

Nedelja, 6. 7.: 9.00 Madžarska oddaja — 9.25 Poročila — 9.30 Narodna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.50 Otroška matineja — 11.50 Kažipot — 15.45 Šahovski komentar — 16.15 Atletski troboj Jugoslavija-Belgija-Grčija — 18.05 Pirat, japonski film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Fantje in dekleta, humoreska — 21.20 Videofon — 21.35 Športni pregled — 22.08 Dnevnik — 22.28 Rokomet Jugoslavija-Sovjetska zveza — 23.30 Gimnaestrada.

Ponedeljek, 7. 7.: 18.35 Sonček Bimbo, pravljica — 18.50 Človek, ne ježi se — 19.20 Znanost in mi — 20.00 Dnevnik — 20.35 To, drama — 21.35 Koncert — 21.50 Poročila.

Torek, 8. 7.: 18.30 Risanka — 18.40 Po Sloveniji — 19.00 Od ljubljane do Otočca — 20.00 Dnevnik — 20.35 Romeo in Julija, ameriški film — 22.20 Ljubljanski jazz-festival 69.

Sreda, 9. 7.: 17.45 Oddaja za otroke — 18.30 Velika pustolovščina — 19.00 Pisani trak — 19.15 Zvezdni trenutki — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ansambel narodnih plesov „Brasiliana“ iz Rio de Janeira v ljubljanski hall Tivoli — 21.35 Ekran na ekranu.

Četrtek, 10. 7.: 16.30 Kolesarska dirka po Jugoslaviji — 17.15 Test z glasbo — 17.45 Veselje v glasbi — 18.15 Naši zbori — 18.45 Pol ure z Vilmo Goich in Edoardom Vianellom — 19.15 Polet na Luno — 20.00 Dnevnik — 20.35 Otvoritve dubrovniških poletnih prireditve — 21.35 Počitnice — 22.35 Orion — 23.35 Poročila.

Petek, 11. 7.: 18.35 Jane Eyre — 19.00 Po Sloveniji — 19.20 Naš globus — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ni dreves na ulici, angleški film — 22.05 Poletni quiz.

torek nasvidenje — 19.15 Ansambel Maksa Kumra — 20.00 Radijska igra — 20.47 Pesem godal — 21.00 Parada popevk — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Plesni orkestri in ansambli jugoslovanskih radijskih postaj.

Sreda, 9. 7.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pisane pravljice in zgodbe — 9.20 Zabavna glasba — 9.45 Počitniški pozdravi — 12.10 Iz opere „Ero iz onega sveta“ — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Koncert za odh — 14.35 Voščila — 15.40 Haški simfonični orkester — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Koncertna glasba — 18.45 Kulturni kažipot — 20.00 Koncert opernih melodij — 21.00 Mozaik zabavnih melodij — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Lahko noč z velikimi orkestri zabavne glasbe.

Četrtek, 10. 7.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško potovanje — 9.20 Iz zakladnice resne glasbe — 12.10 Nikolaj Rimski-Korsakov: „Car Saltan“ — 12.40 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.05 Mladina poje — 14.20 Operetne melodije — 15.40 Iz opere „Boris Godunov“ — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Turizem in glasba — 19.15 Trio Vitala Ahačiča — 20.00 Četrtno večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Od lisenca do lonesa — 22.15 Med novimi deli naše povojne skladateljske generacije — 23.15 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe.

Petek, 11. 7.: 8.08 Opera matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Morda vam bo všeč — 12.10 Glasba za dom — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Lahka glasba za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 15.40 Praški radijski simfonični orkester — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 19.15 Ansambel Vilija Petriča — 20.00 Glasbena tribuna mladih, poje zbor RTV Sarajevo — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Ples z Bieda — 23.15 Razpoloženska glasba.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založnica in tiskarska družba z a. j. Drava, Celovec - Borovlje.

all
LUX
Coral
Radion
STELLA
DUAL
OMO
UC-FEINSEIFE

das
Sortiment
der
Sauberkeit

VIM
BIO
Luzil
presto
Andy
Comfort

Vsa navedena pralna in čistilna sredstva do-
bite v večjih in zaradi tega cenejših enotah
PRI DOMAČI BLAGOVNI ZADRUGI

Petek, 11. 7.: 5.05 Veselo zaigrano — 9.30 Na poti po štajerski deželi — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Ljubezen poleti — 16.00 Venček melodij — 17.10 Konec tedna z glasbo — 18.00 Koroška avto- in motorvilja — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor čez mejo — 22.25 Preko meja.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 5. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 6. 7.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 7. 7.: 14.15 Informacije — Za našo vas — 18.00 Za naše male poslušalce.

Torek, 8. 7.: 14.15 Informacije — Koroška kronika — Narodne pesmi — športni mozaik.

Iz mladinskega glasbenega arhiva — 12.10 Simfonični orkester RTV Beograd — 12.40 Koncert pihalnih orkestror — 14.05 Lepe melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Koncert zbora „Glasbene Matice“ iz Clevelanda — 17.05 Iz opere „Hofmannove pripovedke“ — 18.36 Iz arhiva zabavne glasbe — 19.15 Kvintet bratov Avenik — 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 21.20 Pisana paleta lepih melodij — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Lahko noč z velikimi orkestri zabavne glasbe.

Torek, 8. 7.: 8.08 Opera matineja — 9.05 Počitniško potovanje — 9.20 Morda vam bo všeč — 12.10 Opoldanski divertimento — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Iz albuma skladb za mladino — 14.20 Popoldanski koncert lahke glasbe — 15.40 Iz Chopinovih klavirskih albumov — 17.05 Popoldanski koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.15 V

Nov hotel na Bledu

Svetovno znano turistično središče Bled na Gorenjskem je dobilo nov hotel Golf, ki sodi med najlepše in največje tovrstne objekte v Jugoslaviji. Hotel Golf razumljivo spada v kategorijo A, saj je urejen po najmodernejših vidikih ter opremljen z vsem komfortom, tako da zadovolji tudi najzahtevnejšega obiskovalca.

V novem hotelu je skupno 300 ležišč v 130 sobah in 20 apartmajih. Poleg tega so v nadstropjih 4 dvorane, notranji in zunanji bazen in več drugih prostorov. O zmogljivosti tega objekta govori tudi podatek, da ima 750 pokritih sedežev.

Okolica hotela je urejena v razsežen park, seveda pa ima hotel tudi primeren parkirni prostor.